«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»

Энсиэли

12+

2016 сыл
Кулун тутар
19 күнэ
Субуота
№29-30 (10426)

1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга «Сыл бастың хаһыата»

Ыччат — тыа сирин кэскилэ

САЙДЫЫ — ЫЧЧАТ ТУРУННАҐЫНА, ЫЛСЫСТАҐЫНА!

Тыабыт сирин хайдах сайыннарабыт? Тыа хаһаайыстыбатын хайдах өрө тардабыт? Ыччаты хайдах тыа сиригэр олохсутабыт, үлэлэтэбит? — диэн ыйытыылар элбэх киһи өйүн-санаатын үүйэ-хаайа туталлар. Ыччат туруннаҕына, ылсыстаҕына эрэ тыабыт сирэ сайдан дойдуну аһатыан, таҥыннарыан сөп. Бу дьоһун суолталаах боппуруоһу хайдах быһаарыыны тобулар, булар киэҥ кэпсэтии, санаа атастаһыыта кулун тутар 12 күнүгэр Хатыҥ Арыы нэһилиэгэр араас тэрээһиннэри дьүөрэлэһиннэрэн ыытылынна.

«Село — территория возможностей» диэн «Төгүрүк остуол» кыттыылаахтара бастаан Партизаҥҥа тэриллэн эрэр агрокластер саҥа хотонноругар уонна Хамаҕаттаҕа «Саҥа сүүрээн» б/х (сал. А.С. Жирков) овощехранилищетыгар сылдьан көрдүлэриһиттилэр. Онтон Граф Биэрэгэр тиийэн культура дьиэтигэр мустан тэрээһини арыйыы мунньаҕар кытыннылар. Манна мустубут ыччаттарга туһаайан тылы эттилэр, бу тэрээһин ис хоһоонун, туох сыаллааҕынсоруктааҕын быһааран биэрдилэр: СР профессиональнай үөрэхтээһиҥҥэ министрин 1 солбуйааччы Ф.В. Шишигина, СР ТХМ министрин 1 солбуйааччы С.С. Потапов, «Хатыҥ Арыы» МТ баһылыга Ю.И. Слепцов ыраахтан-чугастан кэлбит студеннары, нэһилиэктэр бэрэстэбиитэллэрин «Ылдьаа ыччаттара» общественнай түмсүү ансамбла ырыанан эҕэрдэлээтилэр.

Эбиэттэн киэһэ Граф Биэрэгин саҥа тутуллубут детсадын дьиэтигэр «Село — территория возможностей» диэн «Төгүрүк остуол» 2 секциянан ыытылынна. Манна СР ТХМ үлэһиттэрэ, консультациялыыр-методическай киин, предпринимательство специалистара иһитиннэриини оҥордулар, бэйэ саҥа дьыалатын, саҥа хаһаайыстыба тэринээччилэргэ сүбэ-ама биэрдилэр.

Профлицей преподавателлэрэ студеннарга сыбааркалааһыҥҥа, повар, кондитер үлэтигэр, массыынаны көрүүгэистиигэ, өрөмүөннээһиҥҥэ маастар-кылаастары көрдөрдүлэр. Лицей үөрэнээччилэрэ кыһан, хаһан оҥорбут сувенирдарын уонна астаабыт астарын быыстапкатын үгүс киһи сэргии көрдө. «Төгүрүк остуолга» Россия тыатын сирин ыччатын союһун исполнительнай директора Д.А. Пекуровскай, СР ыччат правительстотын председателэ Д.Г. Белозеров ыытар үлэлэрин, соруктарын, «Хатыҥ Арыы» МТ баһылыга Ю.И. Слепцов нэһилиэгэ тыа хаһаайыстыбатын салааларын сайыннарыыга ылымыт концепцияларын сүрүн хайысхаларын тустарынан кэпсээтилэр, билиһиннэрдилэр.

Тыа хаһаайыстыбатын араас салааларын сайыннарыыга ылсан үлэлиир баҕалаах улууспут 8 эдэр дьоно СР ТХМ салайааччыларыгар бэйэлэрин бырайыактарын (холонон көрүү бэрээдэгинэн) көмүскээтилэр, бизнес-былааны аҕаан-суоттаан оҥорууга туһалаах сүбэлэри иһиттилэр. Кэпсэтээччилэр оскуолаларга идэни талыыга көдьүүстээх үлэни ыытыы, үрдүк үөрэх кыһаларын кытта сибээстэһиини бөҕөргөтүү, тыа сиригэр олохдьаһах эйгэтин сайыннарыы, эдэр специалистары олорор дьиэнэн уонна үлэнэн хааччыйыы, АПК эйгэтигэр предпринимательствоны өйөөһүн боппуруостарын таарыйдылар. Санаа атастаһыытыгар улууска ыччат политикатын олоххо киллэрии туһунан да боппуруос тумнуллубата.

Бу тэрээһиҥҥэ «Россия тыатын сирин ыччаттара» диэн общественнай түмсүүнү улууска тэрийэр туһунан быһаарылынна. Ыччаты түмэр сыалтан 14 киһилээх инициативнай бөлөх тэрилиннэ. Киин салайааччытынан 2 Хомустаах нэһилиэгин дьаһалтатыгар специалиһынан үлэлии сылдьар Александр Юрьевич Протопопов талылынна. Киэһэ устудьуоннар, улуус, нэһилиэк ыччаттара спорт көрүҥнэригэр күрэхтэстилэр. Биир күннээх тэрээһини түмүктүүр түмсүү И.Е. Винокуров аатынан орто оскуолаҕа тэрилиннэ.

И. ИВАНОВ

Сокуону тутуһуу — барыбыт эбээһинэспит

«...ИРДЭБИЛГЭ ЭППИЭТТИЭХТЭЭХ»

Тыа сиригэр олорор буоламмыт үгүс дьон сүөһү, сылгы иитэн, оҕуруот аһа олордоннүннэрэн аспытын-үөлбүтүн хааччынабыт, мас кэрдэн дьиэуот туттабыт, тыаларынан-алаастарынан сылдьан бултуубут–алтыыбыт. Кэлиҥҥи сылларга олохпут сайдан, бу үлэлэргэ–дьарыктарга транспора, техниката суох сатаммат курдук буоллубут. Туттар техникаларбыт дэҥ-оһол тахсыбатын туһугар хайаатар да техническэй туруктара мэлдьи эҥкилэ суох үчүгэй туруктаах буолуохтаахтар. Ону Государственнай техническэй надзор Нам улууһунааҕы инспекциятын начальника Дьячковскай Николай Электронович көрөр-истэр, ирдиир эбээһинэстээх. Соторутааҕыта кинини кытта көрсөн сэһэргэстим.

- Николай Электронович, улууспутугар төһө техника регистрациялааҕый?

- 50 км/ч кыра айаннаах буоллаҕына бу салааҕа киирэллэр. Билиҥҥи туругунан улууспутугар 1531 регистрацияламмыт техникалар бааллар. Ол иһигэр самоходнай техникалар (комбайн, буран, квадроцикл, трекол араас көрүҥнэрэ), тракторлар, 262 - прицеп киирэ сылдьаллар. Сүнньүнэн МТЗ Беларус мааркалаах — 480, кытай трактордара 500-кэ кэрингэ, погрузчик — 18, буран — 25, квадроцикл — 1 устуука бааллара бэлиэтэнэр. Ол эрэн, өссө төһө регистрация суох техниканы сүүрдэллэрэ биллибэт.

- Техникалаах дьон төһө көхтөөхтүк техническэй көрүүнү аһалларый?

- Биир сүрүн үлэбитинэн техникалар тулалыыр эйгэҕэ буорту туну таһаарбаттарын, дьоҥҥо дэҥ-оһол тахсыбатын туһуттан техническэй туруктарын көрөн сүүрдэр көҥүлү (техосмотр) биэрэбит. Ааспыт сылга 76% транспоры техническэй көрүүнэн хаптыбыт. Онтон 72%-на олох үчүгэй туруктаахтар. Сылын аайы график оҥорон нэһилиэктэринэн сылдьан үлэлиибин, сүбэ-ама биэрэбин. Нэһилиэктэргэ тиийдэхпинэ сорох дьон олус бэлэмнэнэн, трактордарын ирдэбилгэ эппиэтиир гына оҥостон кэлэллэр. Сорохтор техническэй көрүү госпошлинатын, 400 солкуобайы төлөөмөөрү, сайын от кэмигэр аҕыйах күн сүүрдэбит, онон техническэй көрүүнү ааспакка да, хайдах эрэ көстүбэккэ сылдьыахпыт диэн кэлбэттэр. ГАИ сотрудниктарыгар түбэстэхтэринэ ыстарааба кырата суох суумалаах буолар. Онон сокуон ирдэбилин хас биирдии трактордаах, самоходнай техникалаах киһи толоруон наада. Техническэй көрүүнү ааспатах транспоры олох сүүрдүө суохтаахтар. Аны сокуон ирдэбилинэн 20 км/ч үөһэ айанныыр техникалар хайаан да ОСАГО полиһын (страховка) оҥотторуохтаахтар. Ол эрэн, билигин кыра кыамталаах кытай трактордарыгар ирдэбили наһаа күүскэ туруора иликпин.

- Сылын аайы техника эргэрэр, ону таһынан кытай трактордара олус элбэтилэр, техническэй туруктара хайдаҕый?

- Техническэй көрүү транспорт алдьанан оһол, саахал тахсыбатын туһугар, кэмигэр сапааһа уларыйан «үйэтэ уһуурдар» туһалаах. Кытай трактордарын уруулун механизмнара мөлтөх буолааччы, онон республика үрдүнэн уонча быһылааннар бэлиэтэнэллэр. Ааспыт сылга биһиги улууспутугар Хатырыкка 27 саастаах киһи ыытар көҥүлэ суох сылдьан, «Синтай» тракторы охторон оһолломмута. Үөдэйгэ «Дом рыбака» диэн сиргэ Т-150 тракторынан хаар астара сылдьан, 30-ча миэтирэ үрдүктээх сыыртан төкүнүйбүтэ. Тракториһа маннык улахан тракторы ыытар категорията суох этэ.

Тракторы оҥостууга, илдьэ сылдьыыга киһиститтэн тутулуктаах. Саҥа тракторы сыл да иһинэн уота-күөһэ үлэлээбэт, ирдэбилгэ эппиэттээбэт гыныахтарын сөп. Сорох нэһилиэктэргэ 70-нус сыллардааҕы трактордары олус үчүгэйдик илдьэ сылдьар, техникаҕа сыстаҕас, сокуону-ирдэбили тутуһар, харыстабыллаахтык сыһыаннаһар трактористар аҕыйаҕа суохтар. Ол курдук эргэ трактордары олус үчүгэйдик илдьэ сылдьааччылартан Модуттан Вадим Жергины, Партизантан Василий Аргунову ааттыахха сөп. Баһынай хаһаайыстыбалартан ылан көрдөххө, М.П. Сивцев баһылыктаах «Дьулус 97» б/х, Г.Г. Уваровскай баһылыктаах «Шмидт» б/х техникаларын барытын куруутун бириэмэтигэр техническэй көрдөрүүлэри ааһаллар. Онтон биирдиилээн Владимир Куличкины (Модут), Сергей Гоголевы (Хамаҕатта), Иннокентий Тихоновы (Үөдэй), Александр (Аппааны) уо.д.а. ааттаталыахха сөп. Кинилэр куруук ирдэбилгэ толору эппиэттиир гына сылдьаллар.

- Быһа холоон сылга төһө киһи тракторы, самоходнай техникалары ыытар быраабы ыларый? Баҕалаах дьон ханна үөрэниэхтэрин сөбүй?

- Ааспыт 2015 сылга уларытыыга уонна саҥа туттарыыга - барыта 244 ыытар быраап бэриллибитэ. Ол иһиттэн 47-тэ бэйэ бэлэмнэниинэн А1 уонна В категориялары, 107 кууруһу ааспыттар ылбыттара. Ааспыт 2015 сыл ахсынньытыттан бэйэ бэлэмнэниинэн экзамен туттарытын боппуттара. Онон билигин хайаан да үөрэммитин туһунан туоһу суруктаах эрэ буоллаҕына техниканы ыытар быраабы ылыаҥ экзаменҥа киирэр буоллулар. Баҕалаах дьон Намнааҕы техникумҥа, ДОСААФ-ка, Намнааҕы 1-кы №-дээх оскуолаҕа үөрэниэхтэрин сөп.

- Сылын аайы араас рейдэлэр, операциялар ыытыллаллар. Быйыл былаанҥыт хайдаҕый?

- Сылын аайы ГИБДД үлэһиттэрэ көмөлөһөннөр операция ыытабыт. Ол курдук, быйыл кулун тутар 14 күнүттэн муус устар 14 күнүгэр дылы, биир ый устата, «Снегоход» операция ыытыллыаҕа. Онтон от ыйыттан атырдьах ыйыгар диэри «Трактор» операция ыытыллыаҕа.

- Аҕааччыларга тугу сүбэлиэҥ этэй?

- Трактор эбэтэр самоходнай техниканы атыылаһар дьон 10 хонук иһинэн хайаан да регистрациялатыахтарын наада. Сокуон быһыытынан хойутаан регистрациялатар буоллаххытына штраф төлүүргүтүн санатабын. Техническэй көрүүнү ааспатах техникалаах хаһаайын 20 хонук иһигэр ситэрэн-хоторон баран, инспекторы ыҥыран эбэтэр техникатын аҕалан иккистээн көрдөрүөн сөп. Өрүүтүн үчүгэй туруктаах техникаларынан сылдьыыны баҕарабын.

С. АРГУНОВ

Ыйыт-хоруйдуубут

Тел: 41-3-32, 41-4-96

С. Яковлев, Нам олохтооҕо:

- *Намнааҕы ветеринарнай сулууспаҕа «Суһал көмө» диэн баар дуо? Холобура, өрөбүл күн ыксаллаах быһыы үөскүүр түгэнигэр хантан көмө күүтэбит?*

С.А. Куличкина, ветуправление специалиһа:

- «Суһал көмө» диэн суох, ол гынан баран түүннэри-күнүстэри 4-11-39 нүөмэргэ (ветуправление) вызов ыла олоробут. Ханнык баҕарар дьиэ кыылыгар суһал көмөҥү ветеринардарбыт оҥороллор.

Бэлэмнээтэ Н. АНДРЕЕВА

Спорт — дьулуур, спорт — тулуур

СУНТААРТАН КЫАЙЫЫ АРГЫСТААХ

Кулун тутар 12 күнүгэр Сунтаар улууһун Үһүн Күөл нэһилиэгэр Бүлүү бөлөх улуустарын УАЗ мааркалаах маассыыналарга И.С. Григорьев кэриэһигэр «Хаар Айан-2016» күрэхтэһиитэ буолан ааста.

Күрэхтэһиигэ Бүлүү, Сунтаар, Ньурба, Миирнэй, Нам — барыта 22 экипаж, Намтан 2 экипаж: «Бурнаши» - Бурнашев Михаил, Колесов Иван, «Фортуна» - Игнатьев Семен, Мальцев Гаврил кытыннылар. Күрэхтэһии түөрт көрүҥнэ ыытылынна, олортон Автобиатлоҥҥа «Бурнаши» экипаж бастаан 7000 ыраас харчынан бириэмийэлэннэ, ПДД-га (суол бырааабылатыгар) Колесов Иван 2 миэстэни ылан 4 киһилээх палакка хаһаайынынан буолла. Бүтэһик уонна саамай кэтэһиилээх көрүҥнэ - «Супер-Экстрим» абсолютнай чемпионакка күрэхтэһэ кэлбит 22 экипаж барыта кытынна. Дьэ бу 22 массыынаттан 21 кэннилэригэр хаалларан хаар, туман быыһынан Эҥсиэли хочотун былааҕа тутуурдаах «Бурнаши» экипаж бастакынан фиништээн икки «Буран» хаһаайынынан буолла. Иккис миэстэ буолбут «Кэмпэндээйи» (Сунтаар) 2 убаһа, үһүс буолбут «Дьөһөгөй» (Сунтаар) икки киһилээх Лодка бириистэринэн наҕараадаланан үөрэн-көтөн тарҕастылар.

Намҥа былырыыҥыттан А.И. Собакин салайааччылаах Федерация тэриллэн үлэтин саҕалаан, массыыналаах уолаттары кытта үчүгэй сыһыаны олохтоон, быйылгы сылга Уус Алданҥа, Сунтаарга, Мэҥэ Хаҥаласка «Хаар Айан» күрэҕин барытын кыайдылар, билигин иннилэригэр республика чемпионата Чурапчыга кэтэһэр.

И.А. УВАРОВСКАЙ - КҮРҮЛГЭН

АҐЫЙАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Ленскэй нэһилиэккэ элбэх общественнай түмсүү үлэлиирхамныыр. Нам сэлиэнньэтин дьахтар сэбиэтэ кэккэ сылларга үлэтин тохтото сылдьыбыт эбит буоллаҕына, быйыл «Ленскэй нэһилиэк» МТ кылаабынай специалиһа М.М. Винокурова бачыымынан саҥа дьахтар сэбиэтэ тэрилиннэ.

Сэбиэт 6 киһиттэн турар: В.Ю. Винокурова, «МФЦ» ГАУ Намнааҕы филиалын кылаабынай специалиһа, А.В. Созонова, «Эҥсиэли» хаһыат корреспондена, С.А. Соловьева, «Түөлбэ» оҕо киинин координатора, Н.И. Иванова, «Ветеран» маҕаһыын атыыһыта, М.Н. Охлопкова, «Сервис-ойл» ХЭТ үлэһитэ, Н.П. Сидорова, «Чуораанчык» оҕо саадын сэбиэдиссэйэ. Сэбиэт председателинэн В.Ю. Винокурованы куоластаан таллыбыт. «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыга А.Г. Новгородовы, солбуйааччытын А.В. Бочкаревы кытта көрсөн кэпсэттибит.

Инники үлэбит былаанын торумнаан, ыытыллар тэрээһиннэргэ актыыбынайдык кыттан күүс-көмө буолуохпут, араас общественнай үлэлэринэн дьарыктаныахпыт диэн эрэллээхпит.

А. РАФФАЕЛЛОВА

Ыччат айар, дьулуһар

«МИН — БАҺЫЛЫКПЫН»

Кулун тутар 12-13 күннэригэр «Министр» диэн республикатааҕы дьыалабыай оонньуу чэрчитинэн «Мин — баһылыкпын» бастакы түһүмэҕэ Партизан орто оскуолатыгар ыытылынна. Бу оонньууну «Нам улууһа» МТ баһылыгын бастакы солбуйааччы И.И. Сивцева салайааччылаах, ыччат уонна дьиэ кэргэн политикатын управлениетын начальнига Т.Н. Степанова уонна специалиһа Ю.П. Жергина чилиэннэрдээх тэрийэр хамыыһыйа иилээн-саҕалаан ыытта. Дьыалабыай оонньуу сыалынан-соругунан Нам улууһа социальнай-экономическай сайдыытыгар ыччат научнай айар дьоҕурун көдьүүстээхтик туһанарга, инновационнай бырайыактарын олоххо киллэрэргэ сөптөөх усулуобуйа тэрийии буолар.

Уопсайа 15 нэһилиэктэн, 3 общественнай түмсүүттэн мустан, 11 киһиттэн турар 6 хамаанда кытынна. Хас биирдии хамаанда хапытаана, кыттааччыта тута быһаарар, киһи хараҕар бырааҕыллар гына араас өҥнөөх хаалтыстаах сырыттылар. Кыһыллар — хамандыыр С.П. Уваровская, үөрэх управлениетын кылаабынай специалиһа, от күөхтэр — Н.М. Жирков, улуус депутаттарын сэбиэтин депутата, халлаан күөхтэр — М.С. Попов, «Махсыым ыччаттара» устудьуоннар түмсүүлэрин председателэ, араҕастар — Т.П. Иннокентьева, И.Е. Винокуров аатынан НПК тьютора, оранжевайдар — А.Т. Колмогоров, «Саха» НВК Намнааҕы филиалын ыытааччыта, фиолетовайдар — Н.Г. Парников, социальнай харалта управлениетын начальнига.

Тэрээһин үөрүүлээх аһыллыытыгар оонньуу кыттыылаахтарыгар И.И. Сивцева уонна Т.Н. Степанова ситиһиини баҕаран алгыс тылларын анаатылар. Оонньуу балаһыанньатынан хамаанда хапытааннара жеребьевканан биирдии нэһилиэги таллылар. Ол курдук, от күөхтэргэ Искра, халлаан күөхтэргэ Арбын, фиолетовайдарга Үөдэй, кыһылларга Маймаҕа, оранжевайдарга Салбаҥ, араҕастарга Хамаҕатта нэһилиэктэрэ түбэстилэр. Бу нэһилиэктэр социальнай-экономическай өттүнэн сайдалларыгар бырайыак толкуйдуохтаахтар. Аһыллыы кэнниттэн хамаандалары сомоҕолуур инниттэн дьиэ кэргэн уонна ыччат социальнай-психологическай өйөбүлүн киинин психологтара тренинг ыыттылар. Эмиэ бу күн «Нам улууһа» МТ баһылыга А.П. Атласов, солбуйааччыта И.И. Сивцева, «Хамаҕатта нэһилиэгэ» МТ баһылыга И.Н. Максимов, «Никольскай нэһилиэгэ» МТ баһылыга Р.Е. Ипполитов, «Таастаах нэһилиэгэ» МТ баһылыга Е.С. Федотов, «Партизан нэһилиэгэ» МТ баһылыга А.Н. Зырянов хамыыһыйалаах консультация биэрбиттэрэ. Хамаандалар түүнү түүн диэбэккэ бырайыактарыгар бары биир сомоҕо буолан үлэлээбиттэрэ.

Иккис күн бырайыактарын көмүскээтилэр, кыайыылааҕы быһаардылар. Дьүүллүүр сүбэҕэ олордулар: А.П. Атласов, «Нам улууһа» МТ дьыалаларын управляющайа Н.Н. Степанов, Т.Н. Степанова, «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыга А.Г. Новгородов, А.Н. Зырянов, ТХУ начальнига Е.Е. Гоголев, «II Хомустаах нэһилиэгэ» МТ баһылыга А.К. Дмитриев, «Көбөкөн нэһилиэгэ» МТ баһылыга Д.Д. Бугаев. Олус интэриэһинэй бырайыактары оҥорбуттар, холобура, «Маймаҕа нэһилиэгэр комплекснай производственнай сыаҕы тэрийии», «Үөдэй нэһилиэгэр дьиэ кэргэн уонна ыччат доруобуйаларын киинин тэрийии», «Арбын нэһилиэгэр мобильнай буойунаны тутуу», «Хамаҕатта нэһилиэгэр «Таҥхай» туристическай киини сөргүтүү, сайыннарыы». Хамаандалар күүскэ үлэлэспиттэрэ көстөр, бары слайдаҕа оҥорон экраҥҥа көрдөрө туран кэпсээтилэр, дьүүллүүр сүбэ, көрөөччүлэр ыйытыыларыгар сөптөөхтүк хоруйдаатылар. Түмүккэ, туох да мөккүөрэ суох, Н.М. Жирков хапытааннаах от күөхтэр хамаандалара кыайан-хотон таҕыста. Темаларын аата — «Искра нэһилиэгэр арболитовай блок сыаҕын тэрийии». Онон Н.М. Жирков республикатааҕы «Министр» дьыалабыай оонньууга кытта барар чиэскэ тигистэ. Хас биирдии кыттааччыга сертификат туттарылынна.

Баһылыктар, кыттааччылар, тэрийээччилэр бэлиэтээбиттэринэн олус сэргэх, сонун тэрээһин буолла. Икки күнү быһа эдэр специалистар бэйэ-бэйэлэрин кытта биир хамаандаҕа сылдьан ыкса билсэн, бииргэ үлэлээн биир сомоҕо буоларга үөрэннилэр, толкуйдарын тобулан элбэх саҥаны биллилэр-көрдүлэр. Маннык оонньуу инникитин да ыытыллара буоллар диэн баҕа санааларын эттилэр.

А. СОЗОНОВА

Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат

ЭЙЭЛЭЭХ ОЛОҐУ КӨМҮСКЭСПИТЭ

Винокуров Алексей Авксентьевич 1926 сыллаахха кулун тутар 25 күнүгэр Нам оройуонун II Модут нэһилиэгэр орто бааһынай дьиэ кэргэнигэр төрөөбүтэ. 1943 с. 9-с кылааһы бүтэрэн баран Намнааҕы МТС-ка рабочайынан үлэлээн иһэн 1944 с. кулун тутар 15 күнүгэр Советскай Армияҕа ыҥырыллыбыта. Кини бастаан Забайкальскай байыаннай уокурукка сулууспалаабыта. Кинини кытта доҕотторо, Нам уолаттара Эверстов В.Е., Шестаков А.Ф., Харлампьев И.Е.,Татаринов И.А. уо.д.а. бааллара. Онтон баҕа өттүнэн тылланан арҕаа фроҥҥа суоппарынан сэриилэһэ барбыта. Кини ол баран Польша сиригэр Чепетохов куораты босхолоспута. Кини Польшаны, Германияны, Чехословакияны босхолоспута. Берлини ылыыга, Праганы босхолоһууга актыыбынай кыттыыны ылбыта. Кыайыы күнүн Прага куоракка көрсүбүтэ. Кини маршал Рыбалко командующайдаах «3 танковай армия 384 №-дээх тяжелай артиллерийскай полк прораба» сылдьан сэриини түмүктэспитэ.

Сэрии бүппүтүн кэннэ байыаннай сулууспата салҕанан барбыта. Аны фашистскай Германия батталыттан босхоломмут Европа норуоттарын эйэлээх олохторун көмүскэлигэр сылдьыбыта. Ол курдук, кини сулууспалаабыта: Германияҕа, Чехословакияҕа, Венгрияҕа, Румынияҕа, Болгарияҕа, аҕыйах кэмҥэ Австрияҕа.

1950 сыл бэс ыйыгар Советскай Армия кэккэтиттэн демобилизацияланан, төрөөбүт дойдутугар үлэлээн барбыта. Кини суоппарынан, учууталынан, механигынан үлэлээбитэ.

Алексей Авксентьевич сэриигэ уонна эйэлээх олоххо актыыбынайдык кыттыбытын иһин мэтээллэринэн наҕараадаламмыта:

1. «За Победу над Германией в ВОВ»
2. «За взятие Берлина»
3. «За освобождение Праги»
4. «XXX лет Советской Армии»
5. «50 лет Вооруженных Сил СССР»
6. «20 лет Победы ВОВ»
7. «25 лет Победы ВОВ»
8. «50 лет Якутской АССР» значок

Ахтыыны Государственнай музейтан ылан суруйда в/с чилиэнэ Евдокия СЛЕПЦОВА

АС-ҮӨЛ КЫРЫЫМЧЫК ЭТЭ

Заровняева Гликерия Егоровна 1917 с. сэтинньи 12 күнүгэр Уус Алдан улууһугар 1 Суотту нэһилиэгэр орто бааһынай ыалга төрөөбүтэ. Аҕата Заровняев Егор Васильевич, ийэтэ Заровняева Анна Ивановна диэн этилэр. Ийэтэ 3 саастааҕар, аҕата 12 саастааҕар өлөннөр төгүрүк тулаайах хаалар. Аҕатын аймаҕа Заровняев Гаврил Васильевич диэн киһиэхэ иитиллэр. Тулаайах оҕо элбэх эрэйи көрөн, ыалга хамначчыт буолан, тиийиммэттүгэммэт олоҕу этинэн-хаанынан билбитэ, ол да буоллар үөрэххэ тардыһан Суотту 7 кылаастаах оскуолатын ситиһиилээхтик үөрэнэн бүтэрбитэ. Ликбезкэ улахан дьону ааҕарга-суруйарга үөрэппитэ.

1940 с. Дьокуускайдааҕы педучилищеҕа үөрэнэ киирбитэ. 1 курсу бүтэрбит сылыгар Аҕа дойду Улуу сэриитэ саҕаламмыта. Ол туһунан Гликерия Егоровна маннык ахтар этэ: «Харчыбыт суох, ас-үөл кырыымчык этэ. Стипендиябытын быһан кэбиспиттэрэ. Күннээҕи нуормаҕа биир быһыы килиэп, сороҕор перловай хааһы биэрэллэрэ. Үөрэх кэнниттэн балыыһаҕа баран үлэлиирбит, туох кыалларынан фроҥҥа көмөлөһөрбүт, гражданскай оборонаҕа кыттарбыт.

1 курсу бүтэрэн бараммын дойдубар Суоттуга оскуолаҕа пионер баһаатайынан үлэлээбитим. Ол бириэмэҕэ колхоз председателин армияҕа ыҥыраннар, миигин кини оннугар үлэлэппиттэрэ. Колхозпутугар радио эҥин суоҕа, ону туруорсаммын сүүрэн-көтөн радио киллэртэрбитим.

3 курсу бүтэрэн баран 1943 с. Нам улууһугар ананан кэлбитим. Начальнай оскуолаҕа учууталынан үлэлии киирбитим. Ол сайыныгар райкомоллар дьаһалларынан Карл Маркс аатынан колхоз алааһыгар Бүөр күөлгэ ыыппыттара. Оскуола оҕолоруттан 16 оҕону хомуйан көлө-илии биригээдэтэ тэринэн сайыны быһа оттообуппут. 1944 с. Хатырык ситэтэ суох орто оскуолатыгар начальнай кылаас учууталынан анаабыттара, онно тиийэн 42 оҕолоох 1 кылааһы ылбытым. Үөрэтэрим таһынан библиотекардыырым уонна пионер баһаатайдыырым.

Кыайыыны Хатырыкка көрсүбүтүм. Кыайыы үөрүүлээх сураҕын истэн бары учууталлар, оскуола оҕолоро Кыһыл Знамялаах, горн, барабаан тыаһынан доҕуһуоллатан, бары парадтаан тахсан ыһыыга үлэлии сылдьар дьоҥҥо миитин тэрийэн, концерт көрдөрөн үөрэн-көтөн кэлбиппит.

1945 с. Хатыҥ Арыы начальнай оскуолатыгар пенсияҕа тахсыахпар диэри үлэлээбитим. 1946 с. бу нэһилиэк олохтооҕо Винокуров Константин Васильевичтыын ыал буолбуппут. Кини Аҕа дойду сэриитин кыттыылааҕа, музыкаҕа дэгиттэр талааннаах этэ. Карл Маркс аатынан колхоз эдэр ыччатын мунньан инструментальнай оркестр тэрийбитэ. Мандолинаҕа, балалайкаҕа, скрипкаҕа үчүгэйдик оонньуур этэ. Кэнники ыарыһах буолан оҕолоро кыраларыгар күн сириттэн барбыта».

Кэргэнинээн 6 оҕону төрөтөн, киһи-хара оҥорон атахтарыгар туруорбуттара. Оҕолоро бары ыал буолан, элбэх сиэн эбэтэ, хос эбэ дэтэн, оҕолоругар, сиэннэригэр төһө кыайарынан күүс-көмө буолан олорбута.

Гликерия Егоровна түөһүн үтүө суобастаах, сыралаах үлэтин иһин 1947 с. «1941-1945 сс. Аҕа дойду Улуу сэриитигэр килбиэннээх үлэтин иһин» мэтээл киэргэтэр.

«Хатыҥ Арыы нэһилиэгэ» МТ дьаһалтатын архыыбыттан

Илья Егорович Винокуров төрөөбүтэ 120 сылыгар

СӨБҮЛҮҮ ИСТИБИППИТ

Мин 1929 с. атырдьах ыйын 14 күнүгэр Хатыҥ Арыы нэһилиэгэр «Уоһук» колхозка төрөөбүтүм. Оскуолаҕа 10-нун туолан 11-гэр 1941 с. Бережнев Степан Степанович оскуолатыгар үөрэнэ киирбитим. Маҥнайгы учууталым Куһаҕан Ыалтан төрүттээх Григорий Прокопьевич Игнатьев этэ. Ол сыл сааһыгар сэриигэ барбыта, күһүн өлбүт сураҕын истибиппит. Ис киирбэх, оҕолору олус сөбүлүүр киһи этэ. Хардатын биһиги да олус сөбүлүүр этибит. Бастаан билсиһэрбитигэр оҕолор хос аттарын эппит этилэр: Афанасьев Захар — Оротообун, Кудрин Егор — Баалдьабын, Кудрин Сеня — Баабырбын диэбиттэр. Учууталлара күлбүт: «Араас аттаах дьоннордоох эбиппит. Арааһа, дьоҥҥутуттан ыйыттахха сатаныыһы», — диэбит. Ол саҕана завуч Москвитина Дария Васильевна (Балтай Баһылай кыыһа). Учууталбыт сэриигэ барбытын кэннэ Евдокия Дмитриевна Игнатьева солбуйбута, кини 2-с кылааһы үөрэтэр этэ. 2-с кылааска ырыаҕа, музыкаҕа, скрипкаҕа Иванов Афанасий Егорович диэн хара бараан киһи үөрэппитэ.

Ийэм Татыйаас Үөдэйгэ Новгородов Иннокентийга кэргэн баран, салгыы онно 3-кэ үөрэммитим. Директор Свинобоев И.И. этэ. 3-кэ Федор Гаврильевич Адамов учуутал үөрэппитэ, онтон ыалдьан уурайан баран, икки хоноот сэлликтэн өлбүт этэ. Оҕолоноору сылдьар кэргэнэ Степанида Васильевна солбуйбута, похорона күн уол оҕоломмута.

Эһиилигэр 13-14 сааспар Үөдэйгэ «Кыһыл Сулус» колхозка үлэлээн барбытым. Онтон ийэм кэргэниттэн арахсан, Никольскайга кэлэн олохсуйбуппут. Мин эмиэ үлэлээн барбытым. Кыһын субан сүөһү көрөрүм, ыһыыга, хомуурга тракторга прицепщигынан сир тоҥуор диэри сылдьарым. ЧТЗ тракторга да үлэлээбитим. 10-тан тахса сыл сылдьыбытым.

Никольскайга председатель Шадрин Иван Софронович этэ. Никольскайга үлэлии сырыттахпына, Чурапчыга субан сүөһүнү көрүүгэ көһүүгэ тахсыам аҕай иннинэ И.Е. Винокуров 1952 с. кулуупка тахсан мунньахтаабыта. Мин онно сүөһүбүн көрөн баран тиийбитим, киһи бөҕө мустубут этэ. Мунньах буола турара. Илья Егорович тыл этэ турара. Кини этиитэ сүрэҕим ортотунан киирбитэ, умнуллубаттык иҥмитэ. «Колхозтаахтар барахсаттар сэрии ыар кэмнэрин барытын билбиттэрэ. Аччыктааһыны, тоҥууну-хатыыны барытын тулуйан харса суох үлэлээбиттэрэ. Онно биир эмэ сүөһү өллөҕүнэ буруйданаллара. Оттон бэйэлэрэ ыалдьан өллөхтөрүнэ, хата, кини сынньаннаҕа дэһэлларэ. Ити сыыһа. Государство үлэһит дьонунан тутуллан олорор. Онон кыра дьон кыһалҕатын өйдүөххэ наада», — диэбитин киһи барыта олус сөбүлүү истибитэ. Илья Егоровиһы киһи барыта убаастыыр киһитэ этэ.

Уҥуоҕунан орто үрдүк уҥуохтаах, сөп эттээх-сииннээх, муннун анныгар тор курдук бытыктаах хара бараан киһи этэ. Саҥата лоп-бааччы, сүрдээх холку. Бу кэннэ кинини мин көрбөтөҕүм.

Оттон Баллааскы Миитэрэй биһиги Үөдэйгэ барбыппыт кэннэ өлбүт этэ. Ити, арааһа, 1944 с. буолуо. Кыыһын Натааны кэргэннээбит этэ. Кэргэнэ тулаайах, дьоҥҥо тирии имитээччи уол эбитэ үһү. Киниттэн Натаа кыыстаммыта балтараатыгар өлбүт. Ол күтүөт уол сэриигэ баран төннүбэтэҕэ. Өлбүтүн туһунан хойут 1963 с. биир нуучча эмээхсинин суруга кэлбитэ Кини дьиэтин таһыгар кэлэн өлбүтүн булан уҥуох туппут. Онуоха уҥуоҕар Варвара Александровна кыыһынаан баран кэлбиттэр. Натаа миигин илдьэ барбатылар диэн хомойбут этэ.

Мин Миитэрэйи кырабар харахтаах эрдэҕинэ көрбүтүм. Кэргэнин Алааппыйаны билэрим. Үчүгэй майгылаах эмээхсин этэ, дьоннор кэпсиилларэ. Дьиэтин маһын бэйэтэ кэрдэн, саннынан сүгэн тутуммута диэн. Оннук бэйэтин кыанар эмээхсин эбитэ үһү.

Варвара Тихонова , үлэ, тыыл ветерана

Былыргыны былыт саппат

БИЛЛИИЛЭЭХ БИИР ДОЙДУЛААХПЫТ ХАМАҐАТТАТААҐЫ АЙМАХТАРА

Талааннаах поэт Илья Дорофеевич Винокуров — Чаҕылҕан балта Евдокия Дорофеевна Винокурова «Олох салҕанар» диэн 1990 с. суруйбут ахтыытыгар: «... Илья Дорофеевич бииргэ төрөөбүт эдьиийэ Маайа Хамаҕаттаҕа кэргэннэнэн олорор диилларэ, кинини аймахтарбыт эдьиий Маайа диэн ааттыыллара. Ийэлэрэ Сөдүөччүйэ бастакы кэргэниттэн Хамаҕаттаҕа олорор Жирков Дмитрий (Баллааскы Миитэрэй) диэн уоллааҕа. Иккис кэргэниттэн уоллаах кыыстааҕа», — диэн суруйан хаалларбыта сана тахсыбыт «Илья Винокуров» диэн кинигэҕэ киирбит.

Мин Илья Дорофеевич убайа Жирков Дмитрий Николаевич (Баллааскы Миитэрэй) киминтугун билэ сатаатым. Хамаҕатта кырдьаҕастарыттан ахтыы хомуйдум, кэпсэтистим, аймахтара кимнээҕин быһаара сатаатым. Бу — үлэм саҕаланыыта. Маны архыып дааннайдарынан бигэргэтиллиэхтээх. Оччоҕо эрэ бу түмүктэнэр үлэ дии саныыбын.

Ахтыыларын биэрдилэр: Харитонова Апросинья Васильевна, Жирков Макар Николаевич, Семенов Семен Петрович-2, Тихонова Варвара Алексеевна, Жиркова Варвара Александровна (80 саастаах Баллааскы Миитэрэй кийиитэ), үлэ, тыыл, сэрии ветерана Мальцев Петр Васильевич, үлэ, тыыл ветерана Назарова Александра Даниловна, педагогическай үлэ ветерана Ядрихинская Анастасия Гаврильевна, үлэ, тыыл, сэрии ветерана Дьяконов Иван Ильич, үлэ ветерана Леонтьев Егор Романович.

Харитонова А.В., Жирков М.Н. этэллэринэн Баллааскы Миитэрэй бииргэ төрөөбүттэрэ бэһиэлэр:

1. Жирков Дмитрий Николаевич — Баллааскы Миитэрэй
2. Жирков Николай Ефимович — Бооллоор оҕонньор
3. Жирков Михаил Ефимович — Лөглөрүйэ
4. Жирков Николай Ефимович — Мунҥхаа
5. Жирков Макар Иннокентьевич-Жиркова Мария Макаровна аҕата — сэрии хонуутугар охтубут саллаат.

Оҕото суох аймахтарыгар тус-туһунан иитиллэннэр, аҕаларын ааттара атын атыннар. Аҕалара өллөҕүнэ, сахалар үгэстэринэн оҕолору аймахтара үллэстэн иитиилэрэ баар суол.

Жирков Д.Н. (Баллааскы) иккки олоххо олорбут. Бастакы кэргэнэ Варвара Васильевна 1912 с. өлбүт (стр. 7). Иккис кэргэнэ Агафья Павловна Габышева Мурчуку нэһилиэгиттэн төрүттээх. 1913 с. бэс ыйын 30-гар таҥара дьиэтигэр бэргэһэлэнэллэригэр эрэ 35, оттон ойоҕо 18 саастаах огдооболор холбоспуттар.

1917 с. биэрэпис көрдөрөрүнэн 45 саастаах ыал аҕата Дмитрий Николаевич 5 оҕолоох (2 уол. 3 кыыс), 23 төбө сүөһүлээх, 33 суотай уһаайба сирдээх, 2,66 баһыналаах, 7,0 оттуур сирдээх. Кэргэнин сааһа 25, аата суруллубатах. Оттон аймахтара этэллэринэн, бастакы кэргэниттэн Ыстапаан уонна Өлөөҥкө (Охлопкова Елена Дмитриевна-Охлопков Евтропий Спиридонович ийэтэ), иккис кэргэниттэн Алааппыйаттан Натаа уонна Сэмэн диэн кыыстаах уол оҕолордоох.

Бу аймахтыылар (Жирковтар) сайынын билиҥҥи отуу кэтэҕинэн Бырдьакы сайылыгар тахсан чугас-чугас сайылыыллар эбит. Баллааскылар сайылыктара билигин баһына иһигэр киирбит, оҥкучахтара эрэ баар. Миитэрэй сырдык хааннаах сымнаҕас, көнө майгылаах оҕонньор. Кинилэр аймахтары «Ньукулай ууһа» диэн ааттыыллара. Бары үлэһит, холку майгылаах дьон этилэр, — диэн ахтар Апросинья Васильевна.

Билигин Дмитрий Николаевич сиэннэрэ, хос сиэннэрэ Хамаҕаттаҕа элбэхтэр. Улахан кыыһа Елена Дмитриевна 3 оҕоломмутуттан (Евтропий, Анна, Григорий), хомойуох иһин, билигин ким да суох. Арай сиэннэрэ ыал буолан, дьоҥҥо сирдэрбэт үлэһиттэр: Любовь Евтропьевна — эмчит, Аполлон Евтропьевич — учуутал, Елена уонна Светлана эмиэ эмчиттэр, оттон Маргарита учуутал идэлээх. Иккис уола Жирков Семен Дмитриевич (Олдьо Сэмэн) 8 оҕоломмутуттан 7-тэ баар. 2 оҕото — Агафья Семеновна, Сергей Семенович биһиги оскуолабыт учууталлара. Бокуонньук Аксинья Семеновна бастакы нүөмэрдээх оҕо саадыгар өр сылларга сэбиэдиссэйинэн ситиһиилээхтик үлэлээбитэ.

Дмитрий Николаевич (Баллааскы Миитэрэй) кийиитэ, 81 саастаах Варвара Александровна Жиркова аччыгый уолугар Сергей Семеновичка билигин этэҥҥэ олорор. Кини ахтыытын билиһиннэриэхпин баҕарабын. Варвара Александровна 1 Хомустаахтан төрүттээх. Сэмэнниин 1945 с. тохсунньу 19 күнүгэр загсаламмыттар.

«Мин кэлэрбэр оҕонньор (Баллааскы) өлбүт этэ. Эбэбит Алааппыйа (Миитэрэй иккис кэргэнэ) куруук кэпсиир буолара: «Ылдьааны олох кыра оҕону илдьэ баран, бэйэлэрин анныларынан Винокуровынан суруйтарбыттар», — диэн кыыһырара.

Ылдьаа куруутун биһиэхэ сылдьааччы. «Бардыалаахха төрөөбүтүм», — диирэ. Кэллэр эрэ сайылыгар хайаан да тахса сылдьар буолара. Сайылыга өтөхсүйбүтүттэн хомойоро. «Онон оһохтоох, манан ааннаах этэ», — диэн этэрэ. Ыстапаанна-ах Ылдьаа төрдүө буолан хаартыскаҕа түспүттэрэ баара.

Ылдьаа эдьиийэ Маайа куоракка олорор Кэтириис диэн кыыстааҕа. Маайа өлөрүгэр манна биһиэхэ тахсан сытаары гыммытын кыыһыгар куоракка киллэрбиттэрэ.

«Кийиит буолан, кыбыстан улахан дьон, кырдьаҕастар кэпсэтиилэригэр орооспот этим, дьалты туттарым. Билигин ыйыталаһан хаалбатахпын диэн кэмсинэбин», — диир Варвара Александровна. Кини Илья Дорофеевич соҕотох түспүт хаартыскатын музейга бэлэхтээтэ.

Илья Дорофеевич автобиографиятыттан көрдөххө, көрбөт буолбут ийэтиниин 1903 с. Хамаҕаттаҕа убайын аахха кэлбиттэр. Манна олорон Куонта Кириэскэ оскуолаҕа үөрэммит, өй-санаа, киһи быһыытынан сиппит-хоппут. 1918 с. диэри 15 сыл устата хамаҕатталары кытта булкуһан олорбут. Хамаҕатта — Илья Дорофеевич Винокуров оҕо уонна эдэр сааһа ааспыт төрөөбүт дойдута.

Т.И. БУРНАШЕВА, Хамаҕатта орто оскуолатын музейын сэбиэдиссэйэ. И.Д. Винокуров 110 сааһыгар аналлаах конференцияҕа иһитиннэрии

ИСТОРИЯҐА КИИРДИЛЭР

Спорт — дьулуур, спорт — тулуур

Кулун тутар 1-4 күннэригэр Алдан куоратыгар Саха республикатын хотугу многоборьеґа федерациятын тэрийиитинэн «Кубок Южной Якутии» хотугу многоборьеґа аһаґас күрэхтэһии буолан ааста. Республика улуустарыттан уонна куораттарыттан барыта 16 хамааанда кыттыыны ылла. Күрэхтэһии түмүгүнэн Нам улууһун хамаандата Нерюнгри кэнниттэн II миэстэни ылан, кубогынан уонна грамотанан наґараадаланна. Үһүскэ бүлүүлэр таґыстылар.

* * *

Кулун тутар 5 күнүгэр КСК-ґа И.Е. Винокуров 120 сылыгар аналлаах улуус уонна нэһилиэк депутаттарын III спартакиадалара буолан ааста. Күрэхтэһиигэ улахан нэһилиэктэртэн 11 хамааанда, кыра нэһилиэктэртэн 5 хамааанда, барыта 127 депутат кытынна. Быйылгы күрэхтэһии уратыта диэн — нэһилиэк баһылыктара бары актыыбынай кыттыыны ыллылар. Уопсайа 5 көрүҥҥэ күрэхтэстилэр. Улахан нэһилиэктэргэ көрүҥнэринэн миэстэлэр маннык таґыстылар. Волейболга: I м. – II Хомустаах, II м. – Көбөкөн, III м. – Хатырык; остуол теннииһигэр: I м. – Партизан, II м. – Бөтүҥ, III м. – I Хомустаах; буулдьанан ытыыга: I м. – улуустааґы депутаттар сэбиэттэрэ, II м. – II Хомустаах, III м. - Хатыҥ Арыы; саахымакка: I м. – Хатыҥ Арыы, II м. – Көбөкөн, III м. – улуустааґы депутаттар сэбиэттэрэ; уһуну ыстаныыга: I м. – Хатырык, II м. – II Хомустаах, III м. – Көбөкөн. Мантан көстөрүнэн, 5 көрүҥ түмүгүнэн улахан нэһилиэктэргэ бастакы миэстэґэ 17 очколаах II Хомустаах таґыста, иккис миэстэгэ 19 очколаах улуустааґы депутаттар сэбиэттэрэ, үһүс миэстэґэ 21 очкону ылан аан бастакытын Көбөкөн хамаандата миэстэлэстэ.

Кыра нэһилиэктэргэ 5 хамааанда кыттыбытыттан, күрэхтэһии 5 көрүҥэр көрдөрүү маннык буолла. Волейболга: I м. – Арбын, II м. – Никольскай, III м. – Искра; остуол теннииһигэр: I м. – Никольскай, II м. – Искра, III м. – Арбын; буулдьанан ытыыга: I м. – Арбын, II м. – Никольскай, III м. – Салбаҥ; саахымакка: I м. – Салбаҥ, II м. – Никольскай, III м. – Искра; уһуну ыстаныыга: I м. – Искра, II м. – Никольскай, III м. – Арбын. Онон уопсай түмүккэ бастакы миэстэґэ Никольскай, иккискэ Арбын, үһүскэ Искра хамаандалара таґыстылар. Көрүҥнэринэн миэстэлэспиттэр грамоталарынан, мэтээллэринэн уонна анал бириистэринэн наґараадаланнылар. Ону таһынан 5 көрүҥ түмүгүнэн бастаабыт хамаандаларга грамоталар, мэтээллэр, сыаналаах бириистэр туттарылыннылар. Аастыттааҥы күрэхтэһиилэргэ тэҥнээтэххэ, ураты сөґүмэр соґус күрэхтэһии буолан ааста.

* * *

Кулун тутар 10-13 күннэригэр Уус Алдан Бороґонугар бокса федерацията тэриллибитэ 5 сылыгар аналлаах оскуола оґолорун икки ардыларыгар аһаґас күрэхтэһии буолан ааста. Республика улуустарыттан, куораттарыттан 15 хамааанда 233 оґо кытынна. Биһиги улуустан 3 уол кыттан, 2 мэтээли аґаллылар: 32 кг Дмитриев Иван – I м., 44 кг Черноградскай Гена – II м.

* * *

Кулун тутар 11-13 күннэригэр «Триумф» СК-гэр Сэбиэскэй сойуус Бочуоттаах маастара П.Е. Алексеев кэриэһигэр биирдиилээн уонна хамааанданан бастыыр иһин хапсаґайга республика чемпионата буолан ааста. Республика улуустарыттан, куораттарыттан 24 хамааанда, 351 спортсмен мустан, икки күнү быһа үс көбүөрүнэн киһини сөхтөрөр хабыр-хапсыһыылара буоллулар.

Намтан 27 хапсаґайдыт киирэн, улуустарын чиэһин үрдүк күүрүүлээхтик көмүскээн, 24 хамаандаттан үөһээ бүлүүлэри 3 очконан хотон, Таатта, Сунтаар, Чурапчы, Дьокуускай, Бүлүү курдук күүстээх хамаандалары кэннилэригэр хааллартаан республика биир таһымнаах үбүлүөйдээх күрэґэр чемпион үрдүк аатын ылыан ыллылар. Кистээбэккэ эттэххэ, бу маннык ситиһии республикаґа суоґа буолуо. Сыл аґарыгар республика икки чемпионатыгар бастаан, манна диэн эттэххэ, тустууктар историяны оґордулар.

Күрэхтэһии түмүгүнэн уолаттартан уонна ветераннартан биирдиилээн ыйааһыннарга эр дьоґґо: 80 кг Софронеев Игорь – I м., Семенов Сергей – II м., 90 кг Слепцов Гаврил – II м., Семенов Вадим – III м., 90 кг үөһэґэ Тимофеев Виталий – II м.; ветераннарга: 60 кг Парников Николай – I м., 90 кг Румин Александр – I м. Ыйааһыннарынан күрэхтэһиилэр бүппүттэрин кэннэ икки ыйааһыґґа — 70 дылы уонна 70-тан үөһэ Аар Дархан аатын быһаарар күрэх буолла. 70-ґа диэри сылайар диэни билбэт тоґ иґґиирдээх, уґґат тыґалаах 23 эр бэртэрэ тахсаннар бэйэлэрин кылбар хапсыһыыларынан көрөөччү кутун-сүрүн көтөхтүлэр. Бу күрэхтэһиигэ П.Е. Алексеев төрөөбүт Ньурбатын сириттэн Чукаар нэһилиэгин баһылыга В.Г. Иванов «Убаһа» туруорда.

Манна умнуллубат, кыраһыабай киирсиинэн биһиги уолбут хапсаґайдаһан тустууга СР спордун маастара, П. Сивцев бүлүүлэр аатталаахтарын, республика, Манчаары оонньууларын чемпионун С. Тимофеевы хапсаґай курдук халбархай тустууга бэйэтин куруук туттар албаһын - «Мельницаны» оґорон, бүтүн саала муґунан көрөөччүнү атахтарыгар ойон туран ытыс тыаһынан көрүстүлэр. Ол гынан уолбутугар кыл-мүччү байанайа биэрбэтэ, бу ыйааһыґґа Аан Дархан аатын ылан, убаһа бириитинэн Үөһээ Бүлүүттэн СР с/м Дмитрий Ушницкай наґараадаланна.

70-тан үөһэ ыйааһыннаахтарга бары да Саха сирин, аґардас республикаґа эрэ буолбакка, Россия, Азия, Аан дойду түһүлгэлэригэр тиийэ суон сураґырдыбыт, албан аатырдыбыт Увар Тимофеев, Семен Семенов, Николай Николаев, Платон Саввинов, Юрий Старостин кииристилэр. Барыта 19 киһи кыттыбытыттан түмүктүүр хапсыһыыга Намтан Игорь Софронеев, Уус Алдантан Семен Семенов тахсаннар, 10 мүнүүтэлээх уһун унньуктаах киирсии кэнниттэн П.Е. Алексеев биир дойдулаахтара Чукаартан төрүттээх билигин Дьокуускайґа олорор биир түмсүүлээхтэрэ туруорбут 80 тыһ. суумалаах харчы хаһаайынынан Семен Семенов буолла. Күрэхтэһиигэ уопсай хамааданан түмүк маннык буолла: 110 очколаах Таатта хамаандата – III м., 132 очколаах Үөһээ Бүлүү – II м., 135 очколаах Нам чемпион үрдүк аатын ылан, көһөрүллэ сылдьар кубогынан, дипломунан наґараадаланна. Тустууктарбытын бу улахан ситиһиилэринэн Нам улууһун олохтоохторун, спорду сэґээрээччилэрин аатталыттан итии-истиґ эґэрдэбитин тиэрдэбит.

* * *

Уус Алдан Суоттутугар «Сааскы – Айан – 2016» УАЗ массыыналарга аналлаах 2 төгүлүн республика күрэґэ ыытылынна. Республика улуустарыттан 32 массыына, мантан 12-тэ намнар. Күрэхтэһии 2 этабынан ыытылынна: 1 — спринт куоталаһыы, 2 — 7 км төгүрүччү айан. Массыыналары инжекторнай, карбюраторнай диэн араардылар.

Бастакы этапка инжектордарга: I м. – таатталар, II м. – Мэҥэ Хаґалас, III м. – Намтан «Спид Хантер» Протопопов Петр, Егоров Иван. Карбюратордарга: I м. – Намтан «Егерь» Собакин Андрей, Яковлев Сергей, II м. – Хаґалас, «Бэриэччит», III м. – Нам II Хомустааґыттан «Хатас».

Иккис этап: I м. – Мэҥэ Хаґаластан «Хантер», II м. – Намтан «Спид Хантер», III м. – Намтан «Бурнаши», Бурнашев Михаил, Румянцев Иван. Карбюратордарга: I м. – Хаґаластан «Нөмүгү», II м. – Намтан «Егерь», III м. – Хаґаластан «Бэриэччит».

Маны таһынан экипаж, массыына киэргэтиитигэр номинацияґа бастакы миэстэни Намтан «Чолбон» ылла, экипаж Тимофеев Василий. Бириистэргэ спонсордар көмөлөрүнэн бастакы миэстэґэ 30000, иккискэ 20000, үһүскэ 10000 уу харчынан туттарылыннылар. Ол кэнниттэн коммерческай күрэхтэһии ыытылынна. Бастаабыкка 4000 солк. Инжектордарга: Намтан «Синема», экипаж Яковлев Виктор, Колесов Иван. Карбюратордарга: «СССР», экипаж Гаврильев Иннокентий уолунаан.

* * *

Чурапчыга хайыһарга В.М. Тимофеев аатыгар Саха республикатын кубогар күрэхтэһии буолан ааста. Биһиги улуустан 4 киһи баран кытынна, күрэхтэһии икки көрүҥнэн ыытылынна: классическай, көґүл стиль. Күрэхтэһии түмүгүнэн 10 км 28 киһи кыттыбытыттан Иннокентий Тихонов III м., көґүл стильгэ 10 км III м. буолла. Ефимова Люба классическай стильгэ 5 кыттааччы сүүрбүтүттэн II м., көґүл стильгэ 5 киһиттэн III м. буолла. А. Неустроев оскуола оґолорун ортолоругар классическай ситильгэ 2 км – II м., көґүл стильгэ 30 кыттааччы сүүрбүтүттэн 2 км – I м. Игнатьева Таня оскуола оґолорун ортолоругар классическай стильгэ 3 км – III м., көґүл стильгэ 15 кыттааччы сүүрбүтүттэн 3 км – III м. буолары ситистэ. Көрөргүт курдук, 4 спортсмеммыт төрдүөн миэстэлэһэн, кыайыы өрөгөйүн тутан, Чурапчыттан 8 мэтээли илдьэ кэллилэр.

* * *

КСК маненыгар биирдиилээн уонна хамааданан бастыыр иһин И.Е. Винокуров 120 сылыгар аналлаах чэпчэки атлетикаґа улуус чемпионата буолан ааста. Улуус нэһилиэктэриттэн 12 хамааанда 124 кыттааччы сүүрүү 8 дистанциятыгар күрэхтэстилэр. 60 м эр дьоґґо: I м. – Попов Владислав (Модут), 7.00 сөк., II м. – Местников Айхаллан (Хамаґатта), 7.14 сөк., III м. – Суздалов Владислав (Нам), 7.20 сөк. 60 м кэрэ аґардарга: I м. – Жигальцова Анастасия (Арбын), 8.58 сөк., II м. – Попова Дайаана (Хатыҥ Арыы), III м. – Попова Диана (Хамаґатта), 9.22 сөк. 400 м эр дьоґґо: I м. – Васильев Айсен (Нам), 56.81 сөк., II м. – Дьяконов Эдуард (Нам), 1.00.11, III м. – Ядреев Руслан (Үөдэй), 1.02.76. 400 м кэрэ аґардарга: I м. – Жигальцова Анастасия (Арбын), 1.10.87, II м. – Попова Диана (Хамаґатта), 1.13.54, III м. – Попова Дайаана (Хатыҥ Арыы), 1.17.14. 1000 м ветеран дьахталларга: I м. – Еремеева Сардаана (Нам), 4.34.46, II м. – Соловьева Дарья (Нам), 4.39.76, III м. – Сыромятникова Александра (Нам), 4.56.46. 1500 м эр дьоґґо: I м. – Бурнашев Андрей (Нам), 5.12.05, II м. – Иванов Роман (Арбын), 5.22.30, III м. – Охлопков Иван (I Хомустаах), 5.31.28. 1500 м кэрэ аґардарга: I м. – Гоголева Надежда (Хамаґатта), 5.34.67, II м. – Васильева Лиана (Нам), 6.29.31, III м. – Свинобоева Майя (Модут), 6.49.23.

Күрэхтэһиигэ 8 биэтэк түмүгүнэн 1 бөлөххө: I м. – Ленскэй нэһилиэк, II м. – Хамаґатта, III м. – Хатыҥ Арыы; 2 бөлөххө: I м. – Арбын, II м. – Намнааґы техникум, III м. – II Хомустаах.

И. УВАРОВСКАЙ — КҮРҮЛГЭН

УЧУУТАЛБАР МАХТАНАБЫН

Мин кэпсиир киһим — Баишев Павел Гаврильевич, Искра оскуолатыгар физкультура учууталынан үлэлээн ааспыта. Миигин үһүс кылаастан сэттис кылааска диэри үөрэппитэ. Ити сыл иһигэр спорт бары көрүҥэр элбэхтэ үөрэппитэ, сүбэ-ама биэрбитэ. Кини үөрэтэр сылларыгар өрүү миэстэлэһэрбит, ситиһиилэрбититтэн мэлдьи үөрэрэ. Спорт бары көрүҥүн, сахалыы оонньуулартан саґалаан дьарыктыыр этэ. Ону таһынан уһун өрөбүллэргэ айылґаґа сырытыннарара, хайыһардатара. Искра оскуолатыгар зал суоґуттан дьарыктанарбытыгар мэһэйдэри көрсөр этибит. Убаастыыр учууталбар махталым улахан. Мин билигин 10 кылааска үөрэнэбин. Зюськов Владимир Викторовичка сүүрүүгэ дьарыктанабын. Сэмэй ситиһиилэрдээхпин, КСК-ґа киэґ, сырдык, ыраас — дьарыктанарбыттан үөрэбин. Үөрэґи кытта спорду тэґґэ дьүөрэлиибин.

Түмүкпэр этиэм этэ, учууталбар махтанабын спорт кэрэ эйгэтигэр уһуйбутугар.

Снежана ПОЛИЩИКОВА, 10 кылаас үөрэнээччитэ

Киэн туттар дьоммут – биир дойдулаахтарбыт

ОҕОЛОР ДЬОЛЛОРУГАР КЭЛБИТ ҮЛЭҺИТ КИҺИ

2005 сыллаахха сайын, от ыйын саҥатыгар сүрдээх сэмэй, иһиттэн саҥата кыайан тахсыбат эдэр кыыс оҕо эйгэтин түөлбэтигэр үлэ көрдүү кэллэ. Туох үөрэхтээҕин ыйыппыппар Бүлүүтээҕи педколледж төрүт культура отделын бүтэрбит, төрүт культура учуутала буолла. Биллэн туран анал үөрэхтээх киһи наада этэ, онон үлэҕэ ылбыппыт. Ол гынан баран, кырдьыгы эттэххэ, саарбахтаабытым, «үлэтин кыайыа дуо?» диэн. Дьэ онтон сылтан сыллар аһаллар били «сэмэй» киһибит үлэтигэр сүрдээх бэриниилээх, күүстээх үлэһит, бэйэтин идэтин толору баһылаабыт, дириҥ билиилээх киһи буолан биэрдэ. Эдэр киһи диэтэххэ фольклору баһылаабыт, бэйэтэ бэркэ диэн ыллыыр, туойар, олоҥхолуур, чабырҕахтыыр, хомуска оонньуур, оһуохайдыыр. Оҕолор куттарын-сүрдэрин бэйэтин талаанынан, дириҥ билиитинэн үмүрү тардан ылла, онон оҕолор киниэхэ ис сүрэхтэриттэн тардыһан туран дьарыктанан бардылар.

Бу киһибит кимий диэн ыйыттахха Елена Константиновна Иванова диэн.

Саас сааһынан анааран, кэпсээн бардахха 1982 сыллаахха муус устар ыйга Көбөкөн нэһилиэгэр Лукиновтар диэн эдэр ыалга кыыс оҕо төрөөн улахан үөрүүнү аҕалбыт, оҕолорун Еля диэн сүрэхтииллэр, аҕата Константин Константинович, ийэтэ Надежда Тарасовна диэн. Эдэр дьахтар үс оҕолоох огдообо киһини таптаан туран кэргэн тахсар. Эдэр ийэ бастакы күҥҥэ көрбүт оҕотун хайдах аһатыан-сиэтиэн билбэт, онон сүрдээҕин хадаҕалаан туран аһатан, кыыһа бэйэтин ыйааһынын уйуммат буола уойан икки аҥар сааһыгар дылы кыайан хаампакка олорбут. Ыаллара киирдэхтэринэ хап-хара харахтарынан чоҕулуччу көрбүт кырачаан киһи кинилэри сэҥээрэн көрөрүн иһин, таптаан «олимпийскай мишка» диэн ааттыыллар эбит. Оҕо бэйэтэ ыалдьыбат, сирэйэ-хараҕа сытыы, эрдэ тылламмыт, онон дьиэ иһигэр буолар-буолбат сонуну аҕата үлэтиттэн кэллэҕинэ кэпсээн чаҕаарар буолан, аҕата оҕотун хайдах таптыан билбэт. Биирдэ биирдээҕэр эбэтэ туохха эрэ иҥнэн охтон түспүтүгэр, оҕо «өллөө» диэн хаһыытаабытыгар эбэтэ соһуйан турбут уонна күлүү бөҕөнү күлбүттэр. Эбэтэ Биэрэ эмээхсин «бу оҕо олох олорон хаалыыһык», диэн аны киэһэ аайы ох угуттуур сылааһыгар суоратынан сүһүөхтэрин дэлби имэрийэн-томоруйан, хамсатан, күн аайы икки атаҕар туруоран, хардыылата сатаан үлэ бөҕөтүн көрсүбүт. Инньэ гынан кыыстара хаар түһүүтэ икки аҥар сааһыгар бастакы хардыы оҥорон хааман барбытыгар дьиэ иһинээҕи дьоно үөрүү бөҕө буолбуттар.

Мантан инньэ кини олоҕо сэргэхсийэн барар. Тугу барытын кыра эрдэҕиттэн билиэн-көрүөн баҕарар буолан оскуолаҕа киириэн иннинэ сахалыы кылгас тыллары иҥнибэккэ аҕаар буолбут.

Оскуолаҕа киирбит сылын бу бэҕэһээҥҥи курдук өйдүүр. Оскуола эчи кэрэтин, улахан баҕайы түннүктэрдээх, икки этээстээх, киһи оскуолаҕа киирэн баран мунан хаалыах айылаах элбэх кылаастардаах. Учуутала эчи маанытын, наһаа эйэҕэстик көрөн, үөрэтэр оҕолорун сиэттиһиннэрэн, үөрэтэр кылааһыгар батыһыннартаан киллэрэн паартаҕа олортоон баран бэйэтин билиһиннэрбит. Учуутала Калисфена Васильевна Бугаева диэн.

Сити курдук кырачаан Лена билии аартыгар үктэнэр. Бастакы кылааска 18 оҕо буолан үөрэммиттэр. Учууталын туһунан Лена маннык ахтар: «Калисфена Васильевна «Учуутал диэн үрдүк аат» толору иҥэн сылдьар киһитэ кини этэ», - диир. Көстөр дьүһүннүүн үчүгэйэ, таҥнар таҥаһа-саба мааныта, кылааска сүрдээх сэргэхтик үөрэн-көтөн мичилийэн киирдэҕинэ оҕолор бары чуумпура түһэллэрэ, саҥаны тугу эрэ үөрэтиэхтээхтэрин кэтэһэллэрэ. Билии-көрүү аартыгар оҕолору сатаан умсугутан үктэннэттэрэн, кини күннэтэ оҕолор киэҥ дириҥ билиини ылалларын ситиһэрэ», диэн бастакы учууталын туһунан наһаа истиҥник ахтар. Учууталлара сүрдээх үчүгэйдик ыллыыра, үҥкүүлүүрэ, онон оҕолор учууталларынан киэн тутталлара уонна улааттахтарына кини курдук буолуохтарын баҕараллара.

Онтон кырачаан киһи кылаастан кылааска ситиһиилээхтик үөрэнэн өрө дабайан испитэ. Оскуолата киниэхэ умнуллубат өйү-санааны хаалларбыт. Ордук сөбүлээн саха тылыгар үөрэммитин умнубат. Саха тылыгар бэйэтин предметин бэркэ диэн билэр М.М. Попова үөрэппит. Мария Матвеевна саха оҕото бэйэтин тылын, литературатын дириҥник билэригэр кыһаллан ураты болҕомто уурар эбит. Онон кини оскуолаҕа литературнай уонна журналистика куруһуогун тэрийэн үлэлэппит. Манна саха тылыгар олимпиада кыттыылаахтара, кыайыылаахтара суруттаран сылдьыыбыттар. Оҕолор куруһуоктарыгар Саха сирин суруйааччыларын айымныларын дириҥник ылсан билсэллэр, үөрэтэллэр, уонна кинилэр айымныларын аахпыттарын иҥнибэккэ-толлубакка сахалыы лоп баччы саҥаран ырыталлар. Онон оҕолор сатаан саҥарарга, уонна санааларын иҥнибэккэ-толлубакка аһаҕастык этэ үөрэнэллэригэр болҕомто уурар эбит. Оҕолор ордук суруйааччылар айымныларыгар литературнай киэһэлэри ыыталларын сөбүлүүллэр. Онон Мария Матвеевна хас биирдии оҕо бэйэтин тылын чиҥник билэригэр, саха тыла бараммат баайыгар муҥура суох тапталы иҥэрэргэ туох баар билиитин-көрүүтүн биэрэн туран үлэлээбит.

Уонна биир саамай сөбүлээбит учууталынан төрүт культура учуутала С.Г. Ядрихинская буолар. Саргылаана Гаврильевна сиртэн-буортан тэйбит курдук ып-ыраас, чэпчэки туттуулаах-хаптыылаах, наар үөрэ-мичилийэ сылдьар, оҕолор бары киниэхэ куттарын туттарбыттар. Саргылаана Гаврильевна «Көмүлүөк тула» диэн куруһуогар оҕолор сүрдээҕин сөбүлээн сылдьаллара. Кинилэр учууталлара урукку үһүйээннэри, номохтору кэпсиирин туохтааҕар да долгуйан олорон чуумпуран истэллэрэ. Онон кырачаан киһи бэһис кылаастан ылата учууталын билиитигэр абылатан улааттаҕына төрүт культура учуутала буоларга санаммыт. «Көмүлүөк тула» куруһуок хаһан буоларын кэтэһэр ахай. Сити курдук Лена кыысчаан оскуолаҕа саҥаттан саҥа билиини ылан XI-с кылааһы бэрт ситиһиилээхтик бүтэрэн баҕатын толорон Дьокуускайга культура колледжын төрүт культура салаатыгар туттарсан киирэр. Манна биир сыл үөрэнэригэр элбэххэ үөрэнэр, сатаан туойарга, олоҥхону толоруурга. «Ол эрэн бу үөрэҕи бүтэрдэхпинэ кулууп үлэһитэ эрэ буолар кыахтаах эбиппин диэн саныырым, онон оскуолатааҕы сыллардаах оҕолору төрөөбүт норуотум баай үгэһигэр үөрэтэр ыра санаам ырааттар ыраатан иһэриттэн сүрдээҕин диэн мунчаарарым, ол иһин элбэхтик толкуйдаан баран Бүлүүтээҕи педколледж төрүт культура салаатыгар көспүтүм». Манна дьэ Ленаҕа бэйэтин чахчы таласпыт эйгэтигэр үөрэнэ киирэн киниттэн дьоллоох киһи суох курдуга, кини ис-иһиттэн арыллан, наһаа үчүгэйдик үөрэммитэ. Училищеҕа үөрэммит умнуллубат түгэннэрэ наһаа элбэхтэр, ол курдук Саха бастакы президенэ М.Е. Николаев кэлэрин көрсүһүүгэ иккис этээстэн түһэн иһэн толору кымыстаах чороону тутан туран тойугунан туойан, айхаллаан айах тутар чиэскэ тиксибит. Училище ыһыаҕар үүт маҥан аты мэҥэстэн туран дойдутун олоҥохоһутун П.П. Ядрихинскай – Бэдьээлэ «Дьырыбына Дьырылыатта кыыс бухатыыр» олоҥхотуттан быһа тардан олоҥхолоон ыһыаҕы арыйбытыгар студеннар, учууталлар сөҕүү бөҕөнү сөхпүттэр кини күүстээх кылыһахтаах куолаһыттан. Лена тойуксут, оһуохайдьыт быһыытынан Бүлүү колледжыгар аатырбыт «Айылгы» фольклорнай бөлөҕөр ыллаан-туойан уһаарыллыбыт. Онон Бүлүүтээҕи педколледжы туйгуннук үөрэнэн бүтэрэн баҕатын толорон, оҕолору саха тылын абылаҥар үөрэтэр, төрүт культураҕа оҕолору угуйар учуутал буолан дойдутугар үктэнэр.

Онон 2005 сыллаахха Оҕо эйгэтин Түөлбэтигэр үлэҕэ киириитэ оҕолор дьоллоругар эбит.

1992 сыллаахха Егор Жирков оскуолаларга саха тылын үөрэтиигэ концепция ылыллыытынан, үөрэх министерствотынан Республиканскай «Эркээйи» программа олоххо киирэн республикаҕа экспериментальнай площадка бөҕө тэриллибиттэрэ. Онно биһиги Намнааҕы Оҕо эйгэтин Түөлбэтэ эмиэ киирэн биир сүрүн сыалбыт саха оҕото бэйэтин тылынан, культуратынан киэн туттан тахсан Саха Республикатын дьиҥнээх гражданина буолан тахсарыгар үлэлээһин этэ. Онон Түөлбэҕэ «Оҕо олоҥхо театрын» тэрийиигэ сыал-сорук туруоруллубута. Манна энтузиаст Е.В. Соколова элбэх сыратын биэрбитэ, кини Түөлбэҕэ 20-чэ сыл үлэлээн Намҥа, Республикаҕа аҕыйаҕа суох тойуксуттары олоҥхоһуттары иитэн таһаарбыта, оннук Петр Попов, Владимир Сыромятников, Александр Дьячковскай уо.д.а. Ол гынан баран бу ыра санаабыт туолбата, хомойуох иһин манна элбэх харгыстар, мэһэйдэр бааллара, бастакытынан, туспа дьиэлэниэхтээхтэр этэ, иккиһинэн, таҥас-сап мөлтөҕө, аны кэлиигэ-барыыга, гастроллуулларыгар транспорт суоҕа улаханнык мэһэйдиирэ. Ол да буоллар хас сайын аайы оҕолору Дьокуускай ыһыаҕар киллэрэн, туойтаран, олоҥхолотон таһааран оҕолор инники киһи быһыытынан сайдалларыгар, тойугунан, олоҥхонон төрүт культураны нэһилиэнньэ ортотугар тарҕаталларыгар олук уурбута. Дьөссө ол саҕана «Дьырыбына Дьырылыатта» аан-бастаан ансаамбыл быһыытынан тэриллиитин саҕана олоҥхону өйдүүр киһи аҕыйах этэ. Ону Ефросинья Васильевна дьаныардаахтык дьаныһан туран дьарыктанан олоҥхолору Нам, тыа кулуубтарыгар туруортаан олоҥхону дьон ылыныытын ситиспитэ. Ефросинья Васильевнаҕа биһиги сүрдээҕин махтанабыт, кини аатын, кинини кытта алтыспыт, киниэхэ үөрэммит оҕолор хаһан да умнуохтара суоҕа.

Ефросинья Васильевна эдэр киһи үлэҕэ киирбитин үөрэ көрсүбүтэ, уонна кини үлэтэ инники таһаарыылаахтык салҕанарыгар бигэтик эрэммитэ.

Елена Константиновна уонча сыл Оҕо Түөлбэтигэр үлэлээн бэрт элбэх ситиһиини ситистэ. Төрөппүттэр сүрдээҕин интэриэһиргээн оҕолорун «Дьырыбына Дьырылыатта» ансаамбылыгар суруттаран, сыллата дьарыктанар оҕото элбээн иһэр. Инньэ оҕотун ахсаана 200-кээҕэ тиийбит. Бу соҕотох киһи хонноҕор ыарахан үлэ. «Суруттара кэлбит кыра оҥой-соҥой көрбүт оҕоттон хайдах аккаастаныахпыный, ыллыан-туойуон баҕарар буоллаҕына», - диир. Кырдьык да хайдах аккаастыахха сөбүй? Билигин Елена Константиновна оҕолоро республикаҕа биллэр тойуксут, олоҥхоһут буолан эрэллэр, оннук Бөтүҥтэн сылдьар Вася Дьяконов, онтон кырачаан оҕолоро чабырҕахха, үгэҕэ республикаҕа ыытыллар күрэхтэргэ миэстэлэһэн үөрэллэркөтөллөр. Бу биллэн турар утуйар ууну умнан туран үлэлииртэн ситиһиллэр үлэ.

Елена Константиновна оҕолор дьоллоругар кэлбит үлэһит киһи эбит, маннык үлэтигэр бэриниилээх, саха оҕото «мин сахабын» диэн киэн туттан бэйэтин тылын чиҥник билэригэр, төрүт культуратын атын дьоҥҥо тарҕатарыгар үлэлэһэр киһини өйүөххэ эрэ наада. Мин санаабар инникитин үөрэх управлениета маны үөрэтэн көрөн баран оҕо инники сайдыытын учуоттаан эбии штат көрүөҕүн сөп этэ.

Елена Константиновна эдэр киһи, кини олоҕор ситиһиитэ дьөссө да иннигэр. Онон баҕарбыт баҕатыгар дьөссө да дириҥник хорутан үлэлииригэр баҕарыам этэ.

З.А. ТИХОНОВА,
РФ үтүөлээх учуутала,
РФ журналистарын союһун чилиэнэ,
Нам улууһун Ытык киһитэ

ОБЩЕСТВО С ОГРАНИЧЕННОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТЬЮ
ХАТАССКИЙ СВИНОКОМПЛЕКС

ООО «Хатасский свинокомплекс»
Поздравляет Всех с наступлением Весны! И объявляет **СКИДКУ 15%** на все **МЯСНЫЕ ПОЛУФАБРИКАТЫ!**

Акция месяца!!!
ШАШЛЫК из свинины 302 руб./кг.

МЕСТНОЕ ВСЕГДА СВЕЖЕЕ!

Рады вас видеть по адресу:

· Намский улус, с.Намцы ТЦ «Талба»
по ул. Б. Файзуллина, д7, павильон №27.

Ждем вас с 09-00 до 18-00 ч. Выходной воскресенье.

В продаже всегда имеются экологически чистое и свежее мясо свинины, шашлык, фарш, шпик, карбонад, набор для борща, паштет, ребрышки и многое другое.

Внимание! Начинается продажа живых поросят по цене – **395 руб./кг.**

По адресу: г.Якутск, Покровский тракт, 10км, тел: 8(4112)409-019, 409-388, 8-914-237-1163

Режим работы: ПН-ПТ с 09.00-16.00 ч.
СБ с 9.00-15.00 ч.

Понедельник, 21 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости
09.10, 04.10 Контрольная закупка 12+
09.40 Женский журнал 12+
09.50 Жить здорово! 12+
10.55 Модный приговор 12+
12.15, 19.50 Пусть говорят 16+
13.25 Таблетка 16+
13.55, 15.15, 01.15 Время покажет 16+
16.00 Мужское / Женское 16+
17.00, 02.05, 03.05 Наедине со всеми 16+
18.00 Вечерние новости
18.45 Давай поженимся! 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Красная королева» 16+
23.30 Вечерний Ургант 16+
00.00 Познер 16+
01.00 Ночные новости
03.10 Т/с «После школы» 12+

Вторник, 22 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости
09.10, 04.20 Контрольная закупка 12+
09.40 Женский журнал 12+
09.50 Жить здорово! 12+
10.55 Модный приговор 12+
12.15, 19.50 Пусть говорят 16+
13.25 Таблетка 16+
13.55, 15.15, 02.25, 03.05 Время покажет 16+
16.00 Мужское / Женское 16+
17.00, 01.25 Наедине со всеми 16+
18.00 Вечерние новости
18.45 Давай поженимся! 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Красная королева» 16+
23.40 Вечерний Ургант 16+
00.10 Ночные новости
00.25 Структура момента 16+
03.20 Т/с «После школы» 12+

Среда, 23 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости
09.10, 04.20 Контрольная закупка 12+
09.40 Женский журнал 12+
09.50 Жить здорово! 12+
10.55 Модный приговор 12+
12.15, 19.50 Пусть говорят 16+
13.25 Таблетка 16+
13.55, 15.15, 02.30, 03.05 Время покажет 16+
16.00 Мужское / Женское 16+
17.00, 01.30 Наедине со всеми 16+
18.00 Вечерние новости
18.45 Давай поженимся! 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Лестница в небеса» 16+
23.40 Вечерний Ургант 16+
00.15 Ночные новости
00.30 Политика 16+
03.25 Т/с «После школы» 12+

Четверг, 24 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости
09.10, 04.10 Контрольная закупка 12+
09.40 Женский журнал 12+
09.50 Жить здорово! 12+
10.55 Модный приговор 12+
12.15, 19.50 Пусть говорят 16+
13.25 Таблетка 16+
13.55, 15.15, 01.30 Время покажет 16+
16.00 Мужское / Женское 16+
17.00, 02.20, 03.05 Наедине со всеми 16+
18.00 Вечерние новости
18.45 Давай поженимся! 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Лестница в небеса» 16+
23.40 Вечерний Ургант 16+
00.15 Ночные новости
00.30 На ночь глядя 16+
03.15 Т/с «После школы» 12+

Пятница, 25 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10, 05.25 Контрольная закупка 12+
09.40 Женский журнал 12+
09.50 Жить здорово! 12+
10.55 Модный приговор 12+
12.15 Пусть говорят 16+
13.25 Таблетка 16+
13.55, 15.15 Время покажет 16+
16.00 Мужское / Женское 16+
17.00 Жди меня 16+
18.00 Вечерние новости
18.45 Человек и закон 16+
19.50 Поле чудес 16+
21.00 Время
21.30 Голос. Дети 12+
23.20 Вечерний Ургант 16+
00.15 Мастроянни - идеальный итальянец 16+
01.20 Билли Джоэл. Окно в Россию 16+
02.50 Т/с «После школы» 12+
03.45 Х/ф «Ликвидатор» 16+

Суббота, 26 марта

06.00, 10.00, 12.00, 15.00 Новости
06.10 Т/с «Парфюмерша» 12+
08.00 Играй, гармонь любимая! 12+
08.45 Смешарики. Новые приключения 0+
09.00 Умницы и умники 12+
09.45 Слово пастыря 12+
10.15 Смак 12+
10.55 Тело государственной важности. Подлинная история Красной королевы 16+
12.15 Идеальный ремонт 12+
13.10 На 10 лет моложе 16+
14.00 Теория заговора 16+
15.15 Х/ф «Ширли-мырли» 16+
18.00 ДОстояние РЕспублики 12+
20.05 Кто хочет стать миллионером? 16+
21.00 Время
21.20 Сегодня вечером 16+
22.55 Х/ф «Версаль» 18+
01.00 Футбол. Товарищеский матч. Сборная России - сборная Литвы. Прямой эфир
03.00 Х/ф «Морпехи» 16+
05.10 Контрольная закупка 12+

Воскресенье, 27 марта

06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Т/с «Парфюмерша» 12+
08.10 Армейский магазин 16+
08.45 Смешарики. ПИНкод 0+
08.55 Здоровье 16+
10.15 Непутевые заметки 12+
10.35 Пока все дома 12+
11.25 Фазенда 12+
12.15 Открытие Китая 12+
12.45 Гости по воскресеньям 12+
13.40 Х/ф «Каникулы строгого режима» 12+
15.50 Черно-белое 16+
16.55 Голос. Дети 12+
18.45 Клуб Веселых и Находчивых 16+
21.00 Воскресное «Время»
22.30 Подмосковные вечера 16+
23.15 Т/с «Саранча» 18+
01.10 Х/ф «Клеймо ангелов. Мизерере» 16+
03.10 Х/ф «Скандальный дневник» 16+

Понедельник, 21 марта

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+
11.35, 14.30, 17.30, 19.35 Вести-Москва
11.55 Т/с «Тайны следствия» 12+
14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Т/с «Гюльчатай. Ради любви» 12+
18.15 Прямой эфир 16+
21.00 Т/с «Ленинград 46» 16+
23.00 Честный детектив 16+
23.55 Ночная смена 12+

Вторник, 22 марта

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+
11.35, 14.30, 17.30, 19.35 Вести-Москва
11.55 Т/с «Тайны следствия» 12+
14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Т/с «Гюльчатай. Ради любви» 12+
18.15 Прямой эфир 16+
21.00 Т/с «Ленинград 46» 16+
23.00 ВЕСТИ.doc 16+
00.45 Ночная смена 12+

Среда, 23 марта

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+
11.35, 14.30, 17.30, 19.35 Вести-Москва
11.55 Т/с «Тайны следствия» 12+
14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Т/с «Гюльчатай. Ради любви» 12+
18.15 Прямой эфир 16+
21.00 Т/с «Ленинград 46» 16+
23.00 Специальный корреспондент 16+
00.45 Ночная смена 12+

Четверг, 24 марта

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+
11.35, 14.30, 17.30, 19.35 Вести-Москва
11.55 Т/с «Тайны следствия» 12+
14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Т/с «Гюльчатай. Ради любви» 12+
18.15 Прямой эфир 16+
21.00 Т/с «Ленинград 46» 16+
23.00 Поединок 12+
00.45 Ночная смена 12+

Пятница, 25 марта

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном 12+
11.35, 14.30, 17.30, 19.35 Вести-Москва
11.55 Т/с «Тайны следствия» 12+
14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Х/ф «От сердца к сердцу» 12+
18.15 Прямой эфир 16+
21.00 Измайловский парк 16+
23.00 Х/ф «Совсем другая жизнь» 12+

Суббота, 26 марта

04.05 Х/ф «Следствие ведут знатоки» 12+
06.15 Сельское утро 12+
06.45 Диалог 12+
07.40, 11.10, 14.20 Вести-Москва
08.00, 11.00, 14.00 Вести
08.10 Россия. Местное время 12+
09.15 Правила движения 12+
10.10 Личное. Николай Цискаридзе 12+
11.20 Х/ф «Эгоист» 12+
13.05, 14.30 Х/ф «Я не смогу тебя забыть» 12+
17.00 Один в один. Битва сезонов 12+
20.00 Вести в субботу
21.00 Х/ф «Дом для куклы» 12+
01.05 Х/ф «Путь к сердцу мужчины» 12+

Воскресенье, 27 марта

05.10 Х/ф «Без права на ошибку» 12+
07.00 Мульт утро 0+
07.30 Сам себе режиссёр 12+
08.20 Смехопанорама 12+
08.50 Утренняя почта 12+
09.30 Сто к одному 12+
10.20 Вести-Москва
11.00, 14.00 Вести
11.10 Смеяться разрешается 12+
13.05, 14.20 Х/ф «Недотрога» 12+
17.30 Танцы со Звёздами 12+
20.00 Вести недели
22.00 Воскресный вечер с Владимиром Соловьёвым 12+
00.30 Т/с «По горячим следам» 12+

Понедельник, 21 марта

12.30 Где рождаются чемпионы? 12+
13.00, 15.00, 16.05, 17.55, 20.00, 00.30 Новости
13.05, 20.05, 05.00 Все на Матч! Прямой эфир
15.05 Ты можешь больше! 16+
16.10 Биатлон. Кубок мира. Масс-старт. Трансляция из Ханты-Мансийска
18.00 Футбол. Чемпионат Испании. «Вильярреал» - «Барселона» 12+
21.00 Футбол. Чемпионат Европы- 2004 г. Отборочный матч. Россия - Уэльс 12+
23.00 Д/ф «Лицом к лицу. Уэльс» 12+
23.30 Все за Евро! 12+
00.00, 12.00 Д/с «Хулиганы. Испания» 16+
00.35, 09.00 Реальный спорт. Шахматы 12+
01.35 Х/ф «Жертвуя пешкой» 16+
04.00 Спортивный интерес 12+
05.45 Х/ф «Игра их жизни» 12+
07.50 Март в истории спорта 12+
08.00 Несерьезно о футболе 12+
10.00 Х/ф «Гроссмейстер» 16+

Вторник, 22 марта

12.30, 17.45 Д/с «Вся правда про ...» 12+
13.00, 15.00, 16.05, 17.10, 18.00, 20.50, 22.30 Новости
13.05, 18.05, 22.35, 05.00 Все на Матч! Прямой эфир
15.05 Ты можешь больше! 16+
16.10 Спортивный интерес 16+
17.15 Анатомия спорта с Эдуардом Безугловым 16+
18.45 Х/ф «Игра их жизни» 12+
21.00 Обзор чемпионата Испании 12+
21.30, 10.00 500 лучших голов 12+
22.00 Дублер 12+
23.15 Д/ф «Павел Буре. Русская ракета» 12+
00.15 Континентальный вечер 12+
01.15 Хоккей. КХЛ. Финал конференции «Запад». Прямая трансляция
04.00 Д/с «Место силы» 12+
04.30 Культ тура 16+
05.45 Волейбол. Лига чемпионов. Женщины. «Динамо» (Москва, Россия) - «Фенербахче» (Турция) 12+
07.45 Х/ф «Покорители волн» 12+
10.30 Х/ф «Прирожденный гонщик» 16+

Среда, 23 марта

12.30 Обзор чемпионата Испании 12+
13.00, 15.00, 16.05, 16.40, 17.45, 19.00, 21.30, 02.00 Новости
13.05, 17.50, 02.10, 06.15 Все на Матч! Прямой эфир
15.05 Ты можешь больше! 16+
16.10, 11.45 Д/ф «Прирученные мячом» 12+
16.45, 03.55 Д/с «Сердца чемпионов» 16+
17.15 Д/ф «Лицом к лицу. Уэльс» 12+
18.30 Культ тура 16+
19.05 Д/с «Футбольные легенды» 16+
19.35 Смешанные единоборства. UFC 16+
21.40 Континентальный вечер 12+
22.25 Хоккей. КХЛ. Финал конференции «Восток». Прямая трансляция
01.00 Безумный спорт с Александром Пушным 12+
02.10 Лучшая игра с мячом 16+
02.40 Баскетбол. Евролига. Мужчины. «Жальгирис» (Литва) - «Химки» (Россия). Прямая трансляция
04.40 Футбол. Товарищеский матч. Голландия - Франция. Прямая трансляция
07.15 Х/ф «Легендарный» 16+
09.30 Великие моменты в спорте 12+
10.00 Керлинг. Чемпионат мира. Женщины. Прямая трансляция

Суббота, 26 марта

12.30 Спортивные прорывы 12+
13.00, 14.05, 15.10, 17.40, 20.40, 01.30 Новости
13.05 Д/с «Рожденные побеждать» 16+
14.10 500 лучших голов 12+
14.40 Диалог 12+
15.20 Биатлон с Дмитрием Губерниевым 12+
15.50 Биатлон. Чемпионат России. Спринт. Женщины. Прямая трансляция из Ханты-Мансийска
17.45, 01.35, 05.00 Все на Матч! Прямой эфир
18.50 Биатлон. Чемпионат России. Спринт. Мужчины. Прямая трансляция из Ханты-Мансийска
20.45 Футбол. Благотворительный матч «Звезды футбола - детям России». Прямая трансляция
23.00 Хоккей. КХЛ. Финал конференции «Запад». Прямая трансляция
02.30 Дублер 12+
03.00 Д/ф «Холли - дочь священника» 12+
03.30 Самбо. Кубок мира. «Мемориал Харлампиева» 16+
04.30 Рио ждет! 16+
05.45 Волейбол. Чемпионат России. Мужчины. «Динамо» (Москва) - «Белогорье» (Белгород) 12+
07.45 Д/ф «Линомания» 16+
09.30 Д/с «Безграничные возможности» 12+
10.00 Керлинг. Чемпионат мира. Женщины. Прямая трансляция

Воскресенье, 27 марта

12.30 Спортивный интерес 16+
12.40 Х/ф «Легендарный» 16+
14.50, 15.45, 16.50, 19.15, 23.15 Новости
14.55 Биатлон. Чемпионат России. Гонка преследования. Женщины. Прямая трансляция из Ханты-Мансийска
15.50 Твои правила 12+
16.55 Биатлон. Чемпионат России. Гонка преследования. Мужчины. Прямая трансляция из Ханты-Мансийска
17.45 Анатомия спорта с Эдуардом Безугловым 16+
18.15 Д/с «Вся правда про ...» 12+
18.45 Безумный спорт с Александром Пушным 12+
19.20, 23.20, 05.00 Все на Матч! Прямой эфир
19.55 Специальный репортаж «Плей-офф КХЛ» 12+
20.25 Хоккей. КХЛ. Финал конференции «Восток». Прямая трансляция
22.45 Д/с «1+1» 16+
00.00, 05.45 Т/с «Королевство» 16+
07.45 Х/ф «Чудо» 12+
11.30 Д/ф «Тройная корона» 16+

Понедельник, 21 марта

06:30 Дойдум дьоно (Тааттa ТВ) 6+
07:00 Саҥа күн-Новый день 6+
10:00 Саха сирэ 12+
10:15 Күнчээн 6+
10:30 Үлэни дьол оҥостон... 12+
11:00 Якутия 12+
11:15 Ис сүрэхтэн... 6+
12:30 Үчүгэйиэн бу сиргэ! 6+
13:30 Саха сирэ-Якутия 12+
14:00 Эфиргэ-саха радиота 6+
15:00 Геван: К Дню Арктики 6+
16:00 Үчүгэйиэн бу сиргэ! 6+
17:00 Буква закона 12+
17:30 Үтүө киэһэнэн! 6+
18:00 Саха сирэ 12+
18:15 Горячее тепло Севера 6+
18:45 Күнчээн 6+
19:00 Саха сирэ 12+
19:15 Арена событий 12+
19:30 Не пропусти главного 12+
20:30 Саха сирэ-Якутия 12+
21:00 Биһикчээн 6+
21:15 «Ыаллыылар-1» сериал 6+
21:45 Буква закона 12+
22:15 Үтүө киэһэнэн! 6+
22:45 Тыа сирэ 6+
23:00 Саха сирэ-Якутия 12+

Вторник, 22 марта

06:30 Дойдум дьоно (Нҕурба ТВ) 6+
07:00 Саҥа күн-Новый день 6+
10:00 Саха сирэ 12+
10:15 Күнчээн 6+
10:30 Комсомол 95 сылыгар 6+
11:00 Якутия 12+
11:15 Арена событий 12+
11:30 Саха санаата 6+
12:15 #Советуем 6+
12:30 Үчүгэйиэн бу сиргэ! 6+
13:30 Саха сирэ-Якутия 12+
14:00 Эфиргэ-саха радиота 6+
15:00 Не пропусти главного 12+
16:00 Үчүгэйиэн бу сиргэ! 6+
17:00 Геван 6+
17:30 Үтүө киэһэнэн! 6+
18:00 Саха сирэ 12+
18:15 Удобрения века 12+
18:45 Күнчээн 6+
19:00 Саха сирэ 12+
19:15 Арена событий 12+
19:30 Олох үөһүгэр 12+
20:30 Саха сирэ-Якутия 12+
21:00 Биһикчээн 6+
21:15 «Ыаллыылар-1» сериал 6+
21:45 ТВ-спорт: Валерий Керемясов сырдык кэриэһигэр 12+
22:00 Сахатранснефтегаз: С нами теплее! 6+
22:15 Үтүө киэһэнэн! 6+
22:45 Питер лайф 12+
23:00 Саха сирэ-Якутия 12+

Среда, 23 марта

06:30 В кадре-республика (Розовая чайка ТВ) 6+
07:00 Саҥа күн-Новый день 6+
10:00 Саха сирэ 12+
10:15 Күнчээн 6+
10:30 Комсомол 95 сылыгар 6+
11:00 Якутия 12+
11:15 Болҕомто киинигэр 12+
11:30 Кэл, олор, сэһэргэниэх 6+
12:30 Жизнь прекрасна! 6+
13:30 Саха сирэ-Якутия 12+
14:00 Эфиргэ-саха радиота 6+
15:00 Олох үөһүгэр 12+
16:00 Жизнь прекрасна! 6+
17:00 Дойдум дьоно (Бэрдьигэс ТВ) 6+
17:30 Үтүө киэһэнэн! 6+
18:00 Саха сирэ 12+
18:15 Хотугу сулус 6+
18:45 Күнчээн 6+
19:00 Саха сирэ 12+
19:15 Болҕомто киинигэр 12+
19:30 Не пропусти главного 12+
20:30 Саха сирэ-Якутия 12+
21:00 Биһикчээн 6+
21:15 «Ыаллыылар-1» сериал 6+
21:45 Финансовый рынок. События и перспективы 6+
22:00 Вестник Алмазэргиэнбанка 12+
22:15 Үтүө киэһэнэн! 6+
22:45 Спортивные новости 6+
23:00 Саха сирэ-Якутия 12+

Четверг, 24 марта

06:30 Дойдум дьоно (Майа ТВ) 6+
07:00 Саҥа күн-Новый день 6+
10:00 Саха сирэ 12+
10:15 Күнчээн 6+
10:30 Комсомол 95 сылыгар 6+
11:00 Якутия 12+
11:15 Болҕомто киинигэр 12+
11:30 Тыыннаах дорҕоон 6+
12:15 Будем вместе! 6+
12:30 Жизнь прекрасна! 6+
13:30 Саха сирэ-Якутия 12+
14:00 Эфиргэ-саха радиота 6+
15:00 Олох үөһүгэр 12+
16:00 Жизнь прекрасна! 6+
17:00 Дойдум дьоно (Хотун Бүлүү ТВ) 6+
17:30 Үтүө киэһэнэн! 6+
18:00 Саха сирэ 12+
18:15 Дойдум дьоно (Сунтаар ТВ) 6+
18:45 Күнчээн 6+
19:00 Саха сирэ 12+
19:15 Арена событий 12+
19:30 Олох үөһүгэр 12+
20:30 Саха Сирэ-Якутия 12+
21:00 Биһикчээн 6+
21:15 «Ыаллыылар-1» сериал 6+
21:45 Парламентский вестник 6+
22:15 Үтүө киэһэнэн! 6+
22:45 ТВ-спорт 6+
23:00 Саха сирэ-Якутия 12+

Пятница, 25 марта

06:30 Дойдум дьоно (Хаҥалас ТВ) 6+
07:00 Саҥа күн-Новый день 6+
10:00 Саха сирэ 12+
10:15 Күнчээн 6+
10:30 Ыраах-чугас аймахтарбыт 6+
10:45 Идэҕин таба тал 6+
11:00 Якутия 12+
11:15 Арена событий 12+
11:30 Т.О.К 6+
12:30 Үчүгэйиэн бу сиргэ! 6+
13:30 Саха сирэ-Якутия 12+
14:00 Эфиргэ-саха радиота 6+
15:00 Олох үөһүгэр 12+
16:00 Үчүгэйиэн бу сиргэ! 6+
17:00 Дойдум дьоно (Нам ТВ) 6+
17:30 Үтүө киэһэнэн! 6+
18:00 Саха сирэ 12+
18:15 Дойдум дьоно (Бороҕон ТВ) 6+
18:45 Күнчээн 6+
19:00 Саха сирэ 12+
19:15 Эргимтэ 12+
19:30 Аал-луук мас 6+
20:15 Будем вместе 6+
20:30 Саха Сирэ-Якутия 12+
21:00 Биһикчээн 6+
21:15 Саха санаата 6+
22:00 #Советуем 6+
22:15 Үтүө киэһэнэн! 6+
22:45 Идэҕин таба тал 6+
23:00 Саха сирэ-Якутия 12+

Суббота, 26 марта

07:00 Дойдум дьоно 6+
07:30 Дойдум дьоно (Бороҕон ТВ) 6+
08:00 Дойдум дьоно (Бэрдьигэс ТВ) 6+
08:30 Питер лайф 12+
08:45 Дойдум дьоно (Хотун Бүлүү ТВ) 6+
09:15 Дойдум дьоно (Панорама ТВ) 6+
09:45 Горячее тепло Севера 6+
10:15 Дойдум дьоно (Сунтаар ТВ) 6+
11:00 В кадре-республика (Нерюнгри ТВ) 6+
11:30 Дойдум дьоно (Хаҥалас ТВ) 6+
11:45 Истиҥ илдьит 0+
12:30 ТОК 6+
13:30 Саха сирэ. Күнтэн күн 12+
14:15 В кадре-республика (Зырянка ТВ) 6+
15:00 Күнчээн 6+
15:30 Хотугу сулус 6+
16:00 ТВ-спорт 12+
17:00 Геван 6+
17:30 Дойдум дьоно (Анаабыр ТВ) 6+
17:45 Тыыннаах дорҕоон 6+
18:30 Истиҥ илдьит 0+
19:15 Аал-луук мас 6+
19:45 Сардаана 6+
20:30 Якутия. День за днем 12+
21:15 Ис сүрэхтэн 6+
22:30 ТВ-спорт 6+
22:45 Дойдум дьоно (Кэбээйи ТВ) 6+
23:15 Кэнсиэр 6+

Воскресенье, 27 марта

07:00 Дойдум дьоно (Кэбээйи ТВ) 6+
07:30 Дойдум дьоно (Сунтаар ТВ) 6+
08:00 Дойдум дьоно (Нам ТВ) 6+
08:30 Сахатранснефтегаз: С нами теплее! 6+
08:45 Дойдум дьоно (Эдьигээн ТВ) 6+
09:00 Дойдум дьоно (Бытантай ТВ) 6+
09:15 В кадре-республика (Чароит ТВ) 6+
09:45 Ыраах-чугас аймахтарбыт 6+
10:00 Полярная звезда 6+
10:45 Будем вместе 6+
11:00 Аал-луук мас 6+
11:45 Истиҥ илдьит 0+
12:30 Кэл, олор, сэһэргэниэх 6+
13:30 Якутия. День за днем 12+
14:15 Тыа сирэ 6+
14:30 Дойдум дьоно (Абый ТВ) 6+
15:00 Күнчээн 6+
15:30 Прогресс 6+
16:00 ТВ-спорт 12+
17:00 Геван 6+
17:30 Уолан 0+
17:45 Күнчээҥҥэ эҕэрдэ 0+
18:00 Моя Якутия 6+
18:30 Истиҥ илдьит 0+
19:15 Байанай 6+
19:45 Кинозавод 6+
20:15 #Советуем 6+
20:30 Саха сирэ. Күнтэн күн 12+
21:15 Спорт-клуб 6+
22:00 Дневник III Спартакиады зимних видов спорта 6+
22:15 Вестник образования 6+
22:30 Ыаллыылар-1 6+

реклама
ССУДО–СБЕРЕГАТЕЛЬНЫЙ союз
ЗАЙМЫ НА ЧАС

с. Намцы, ул. Ст. Платонова 5/1, (магазин «Туйара», 2 этаж)
www.sssredit.ru
тел. 43089, 89247601445, 89143034743
моб. 8-924-594-11-11 (WhatsApp)

РАНО СПАТЬ СПОКОЙНО – ЗАПОЛНЯЕМ ДЕКЛАРАЦИЮ О ДОХОДАХ

В разгаре - ежегодная декларационная кампания 2016 года. Она проводится ежегодно, но каждый раз возникает масса вопросов. Эта неисчерпаемая и глубокая тема, она касается прежде всего налогоплательщиков, которые получили доходы от продажи недвижимого имущества, транспортных средств, земельных участков, аренды имущества, выигрышей.

Сегодня отдел работы с налогоплательщиками Межрайонной ИФНС России № 5 по РС (Я) проводит горячую линию с налогоплательщиками по вопросам, возникающим по налогу на доходы физических лиц (НДФЛ).

АЗБУКА ДЕКЛАРАЦИОННОЙ КАМПАНИИ

- Напомните, пожалуйста, кто обязан представить декларации о доходах?

- Налоговую декларацию о доходах обязаны представить граждане, получившие в прошлом году доходы:

от продажи дома, квартиры, земельных участков, гаража, транспорта, иного имущества, находившихся в их собственности менее 3-х лет,

от сдачи квартир, комнат и иного имущества в аренду;

в виде выигрышей в лотереях и тотализаторах;

в порядке дарения;

с которых не был удержан налог налоговым агентом и т.д.

Срок подачи налоговой декларации по налогу на доходы физических лиц (форма 3-НДФЛ) за 2015 год истекает **30 апреля 2016 года.**

На граждан, представляющих налоговую декларацию исключительно с целью получения налоговых вычетов по НДФЛ (стандартных, социальных, имущественных при покупке жилья), установленный срок подачи декларации - 30 апреля 2016 года - **НЕ распространяется**. Такие декларации можно представить в любое время в течение всего года, без каких-либо налоговых санкций.

При этом налогоплательщик, заявивший в налоговой декларации за 2015 год как доходы, подлежащие декларированию, так и право на налоговые вычеты, обязан представить такую декларацию в установленный срок - не позднее 30 апреля 2016 года.

Представление налоговой декларации после установленного срока (после 30 апреля 2016 года) является основанием для привлечения такого лица к налоговой ответственности в виде штрафа в размере не менее 1 000 рублей.

НОВАЯ ОБЯЗАННОСТЬ НАЛОГОВЫХ АГЕНТОВ

- Каковы основные новации федерального закона от 02.05.2015 № 113-ФЗ, вступившие в силу с 2016 года?

- Определены даты получения отдельных видов доходов для целей исчисления НДФЛ. Например, по займам (кредитам) это последний день каждого месяца в течение срока, на который были предоставлены заемные (кредитные) средства.

Уточнена дата перечисления НДФЛ при социальных выплатах и оплате отпусков. Налоговые агенты обязаны перечислять суммы исчисленного и удержанного НДФЛ не позднее последнего числа месяца, в котором производились выплаты доходов в виде пособий по временной нетрудоспособности, оплаты отпусков.

С 2016 года налоговые агенты обязаны представить расчет исчисленных и удержанных сумм НДФЛ. В расчете должна содержаться информация по всем физическим лицам, получившим доходы от налогового агента, о суммах начисленных и выплаченным им доходов, предоставленных налоговых вычетах, о суммах налога, а также другие данные для исчисления НДФЛ.

Расчет представляется налоговым агентом за 1 квартал, полугодие, 9 месяцев. Срок – не позднее последнего дня месяца, следующего за соответствующим периодом. А за год – не позднее 1 апреля следующего года. Впервые налоговые агенты обязаны представить расчет не позднее 4 мая 2016 года. Так как 30 апреля – это суббота, а далее следуют майские праздники.

Т.е. за 1 квартал 2016 года налоговые агенты должны представить новую форму налоговой отчетности – ежеквартальный расчет по форме 6-НДФЛ. Данные отражаются нарастающим итогом.

Организации, имеющие обособленные подразделения, должны заполнять расчет по форме 6-НДФЛ по каждому обособленному подразделению отдельно.

Для налоговых агентов, представивших налоговому органу документы с недостоверными сведениями, с 1 января установлена ответственность в виде штрафа в размере 500 руб. за каждый такой документ. Если налоговый агент в срок не представит расчет сумм НДФЛ, будет взыскиваться штраф 1000 руб. за каждый неполный или полный месяц, начиная со дня, установленного для представления расчета.

- Расчет по форме 6-НДФЛ должны представлять все налоговые агенты?

- Да, это касается всех налоговых агентов. Тех, кто исчисляет и уплачивает налог в соответствии не только со статьей 226, но и со статьей 226.1 Налогового кодекса. Т. е. при осуществлении операций с ценными бумагами, операций с финансовыми инструментами срочных сделок, а также выплат по ценным бумагам российских эмитентов.

- Как будет облагаться НДФЛ доходы участников ООО, которые возникают при выходе из ООО?

- С 1 января участник ООО вправе уменьшить сумму своих доходов, облагаемых НДФЛ, возникающих при выходе из ООО, на сумму расходов, связанных с приобретением имущества. Эти расходы должны быть документально подтверждены.

Раньше при выплате физическому лицу сумм в связи с выходом из состава участников ООО налогом облагалась вся полученная им сумма.

НАЛОГОВЫЕ ВЫЧЕТЫ

- Что изменилось по социальным налоговым вычетам?

- Социальные налоговые вычеты по расходам на обучение и лечение могут быть предоставлены налогоплательщику до окончания года работодателем. Для этого налогоплательщик представляет работодателю заявление. Прилагает уведомление, выданное налоговой инспекцией, для подтверждения права на получение социальных налоговых вычетов. В этом случае заполнять налоговую декларацию не надо.

- В Налоговом кодексе появилась новая норма о том, что от НДФЛ освобождаются доходы, полученные от продажи недвижимости, если срок нахождения имущества в собственности составляет 5 лет и более.

- В Республике Саха (Якутия) минимальный предельный срок владения объектом недвижимого имущества для того, чтобы доходы от его реализации не облагались НДФЛ и не декларировались, составляет три года.

Это положение введено Законом о налоговой политике РС (Я) (в редакции от 26.11.2015).

- Что еще нового в налогообложении дохода от продажи недвижимого имущества?

- Если налогоплательщик, начиная с 2016 года, укажет в договоре стоимость имущества менее 70 процентов от его кадастровой стоимости, налоговый орган вправе вменить ему доход, равный 70 процентам от кадастровой стоимости объекта, и именно с него исчислить НДФЛ.

Это значит, что уже не получится указать в договоре купли-продажи квартиры в центре г. Якутска 1 млн руб., заявить вычет в таком же размере и вообще не заплатить налог.

- Стандартные налоговые вычеты важны для граждан, которые имеют детей. Меняются ли их размеры в 2016 году?

- С 1 января вырос размер стандартного налогового вычета, предоставляемого на ребенка–инвалида. Для родителей, усыновителей он составляет 12 000 руб., для опекунов, попечителей, приемных родителей – 6000 руб.

Кроме того, увеличен порог дохода, до которого действует стандартный налоговый вычет на детей, - с 280 тыс. до 350 тыс. руб. Изменения внесены Федеральным законом от 23.11.2015 № 317-ФЗ.

НДФЛ ДЛЯ ИНОСТРАННЫХ ГРАЖДАН

- Что нового для иностранных граждан, прибывающих в Россию в безвизовом режиме?

- Порядок налогообложения доходов данных иностранных граждан сохранится. Если иностранный гражданин прибыл в РФ в безвизовом режиме, то ему необходимо получить патент в миграционной службе. Патент позволит ему трудоустроиться. Он может работать у физических лиц, в организациях и у индивидуальных предпринимателей. Гражданам Белоруссии, Казахстана, Армении патент для работы в России получать не надо.

За период действия патента безвизовые иностранные граждане ежемесячно уплачивают фиксированные авансовые платежи по НДФЛ. Сумма платежа – 1200 руб. в месяц. Она индексируется на федеральный и региональный коэффициенты-дефляторы. Коэффициент-дефлятор устанавливается Приказом Минэкономразвития России на очередной календарный год. Размер коэффициента-дефлятора на 2016 год равен 1,514. На 2015 год он составлял 1,307 руб.

Действие коэффициента-дефлятора на 2016 год начинается с 01.01.2016. Применять данный коэффициент-дефлятор необходимо к платежам, осуществляемым с указанной даты.

Расчет ежемесячного авансового платежа НДФЛ на основе патента на 2016 год: 1200*1,514*4,499= 8174 рублей в месяц

ЗАПОЛНЯЕМ И ОТПРАВЛЯЕМ ДЕКЛАРАЦИЮ В ЛИЧНОМ КАБИНЕТЕ

Для пользователей сервиса «Личный кабинет налогоплательщика для физических лиц» доступна возможность заполнить налоговую декларацию по НДФЛ в интерактивном режиме онлайн на сайте ФНС России без скачивания программы по заполнению. Разработанное программное обеспечение по заполнению декларации позволяет автоматически переносить персональные сведения о налогоплательщике в декларацию, имеет удобный и понятный интерфейс, подсказки, что позволяет избежать ошибок при заполнении формы декларации.

В 2015 году в этом сервисе совершена настоящая революция. У налогоплательщиков появилась возможность получить с помощью личного кабинета усиленную неквалифицированную электронную подпись. Правовая основа – Федеральный закон от 04.11.2014 № 347-ФЗ.

Через личный кабинет налогоплательщик может направить в налоговый орган и налоговую декларацию по форме 3-НДФЛ с приложениями, заявление о зачете или возврате денег. Также можно подать заявление о предоставлении льготы, запрос на получение справки об отсутствии задолженности, заявление о подтверждении права на получение имущественного вычета, сообщить о наличии объекта имущества или транспорта, уведомить об открытии, закрытии или изменении реквизитов счета в иностранном банке.

Документы, переданные в налоговый орган физическим лицом в электронной форме с использованием личного кабинета и подписанные усиленной неквалифицированной электронной подписью, считаются равнозначными бумажным документам.

КАК ОПЛАТИТЬ НАЛОГИ

Реквизиты уплаты НДФЛ:

ИНН1435029737/143501001

УФК по РС (Я) (МРИ ФНС №5 по РС(Я)), р/с 40101810100000010002, Отделение – НБ Республика Саха (Якутия) БИК 049805001

ОКТМО – 98701000 (г. Якутск)
98702000 (п. Жатай)

По Намскому улусу – указать ОКТМО по поселениям

КБК при уплате НДФЛ - 182 1 01 02030 01 1000 110.

График работы МРИ ФНС № 5 по РС (Я):

понедельник, среда – с 09:00 до 18:00;

вторник и четверг – с 09:00 до 20:00;

пятница – с 10:00 до 16:45;

первая и третья субботы месяца – с 10 до 15 часов.

Адрес инспекции: 202 мкр., корпус 23.

Налоговые декларации необходимо представлять в налоговый орган по месту своего учета (месту жительства).

Срок представления декларации о доходах, полученных от продажи недвижимости, транспортных средств, земельных участков, бывших в собственности менее трех лет, - **не позднее 30 апреля.**

Срок уплаты налога на доходы физических лиц – **не позднее 15 июля.**

Отдел работы с налогоплательщиками Межрайонной ИФНС России № 5 по РС (Я)

ИНИРЭХ ТЫЫТАР

УВАЖАЕМЫЕ ВЕТЕРАНЫ И РАБОТНИКИ АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА «НАМКОММУНТЕПЛОЭНЕРГО»!

Традиционно в третье воскресенье марта работники жилищно-коммунального хозяйства отмечают свой профессиональный праздник.

Жилищно-коммунальная сфера является одной из самых сложных отраслей экономики улуса. Сегодня жители улуса давно привыкли к бесперебойной работе многих коммунальных структур и не задумываются, что за этим сложным процессом стоит слаженная работа многих сотен людей, сотрудников систем теплоснабжения, а также работников служб водоснабжения.

Выражаю глубокую благодарность всем ветеранам и работникам отрасли. Благодаря вашему добросовестному труду и ежедневному выполнению профессионального долга коммунальное хозяйство бесперебойно работает. Этому способствует ваша упорная работа по модернизации материальной базы, по реформированию отрасли и повышению эффективности всех служб.

И в этот день от всей души желаю вам больших успехов в трудной и очень ответственной работе по обеспечению комфортной жизни населения и совершенствованию отрасли жилищно-коммунального хозяйства улуса.

Желаю успехов в достижении стоящих перед отраслью приоритетных задач, стабильной, плодотворной работы! Доброго здоровья и благополучия вам, вашим родным и близким, хорошего праздничного настроения!

Администрация и профком АО «Намкоммунтеплоэнерго»

Истиҥник таптыыр, убаастыыр олоҕум аргыһын, аҕабытын, эһэбитин, Нам улууһун бочуоттаах киһитин, ССРС спордун маастарын, үлэ ветеранын, спорт ветеранын, «Урожай» общество бочуоттаах үлэһитин **КОЛЕСОВ САВВА ВАСИЛЬЕВИҺЫ,** 70 сааскын туолбут үөрүүлээх күҥҥүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Күндү киһибит, Эн дьоҥҥо-сэргэҕэ үтүө сыһыаҥҥынан, аймахтаргар кыһамньыгынан, барыга бары эппиэтинэстээххинэн, инники күөҥҥэ сылдьаргынан биһиэхэ барыбытыгар холобур буолаҕын.

Дьоҥҥор, табаарыстаргар ыллыктаах ыраас ыра санааларгын, олоххо үтүө көрүүлэргин үөрэ-көтө утары ууна сылдьаргыттан астынабыт. Эйиэхэ үчүгэй олоҕу, кытаанах доруобуйаны, этэҥҥэ буолууну, уһун үйэни уонна оҕолоруҥ, сиэннэриҥ, халыҥ аймахтарыҥ ортотугар өрүү үөрэ-көтө көмөлөһө, сүбэлии сылдьаргар баҕарабыт.

Кэргэниҥ Татьяна Дмитриевна, оҕолоруҥ, кийиитиҥ, күтүөттэриҥ, сиэннэриҥ

Ытыктыыр ветераннарбытын **ПРОКОПЬЕВА ЛЮДМИЛА АЛЕКСЕЕВНАНЫ** — 65, **ШИШКИНА ЕВДОКИЯ ГРИГОРЬЕВНАНЫ** — 75, **ГУРЬЕВ НИКОЛАЙ ФЕДОРОВИҺЫ** — 75 сааскытын туолар үбүлүөйдээх кэрэ-бэлиэ күҥҥүтүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Сайдам сайаҕас санааҕытын, айар-тутар дьоҕургутун, сүрэххит сылааһын уураҥҥыт училище — колледж туһа диэн үлэлээн кэлбиккитин үрдүктүк сыаналыыбыт. Баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, оҕолоргут, сиэннэргит тапталларыгар угуттанан уһун дьоллоох олоҕу, чугас дьоҥҥутугар этэҥҥэ буолууну!

Нам педагогическай колледжын коллектива

БИЛЛЭРИИЛЭР

РЕШЕНИЕ
от «09» марта 2016 г. № 3-1
О программе «Комплексного развития систем коммунальной инфраструктуры муниципального образования «Намский улус» на период с 2014 по 2030 годы»

В целях развития систем коммунальной инфраструктуры муниципального образования «Намский улус» Улусный Совет депутатов МО «Намский улус» РЕШИЛ:

1. Утвердить проект улусной программы «Комплексного развития систем коммунальной инфраструктуры муниципального образования «Намский улус» на период с 2014 по 2030 годы» в двух томах;

2. Настоящее Решение вступает в силу со дня его официального опубликования;

3. Настоящее Решение подлежит опубликованию на официальном сайте муниципального образования «Намский улус» в сети Интернет на веб-портале www.sakha.gov.ru;

4. Контроль за исполнением настоящего Решения возложить на постоянную комиссию по бюджету и налогам (председатель А.А.Федоров).

Председатель Улусного (районного) Совета И.Р. Попов
Глава улуса А.П.Атласов

БОЛҐОЙУҐ! КУОНКУРУС!

ССРС суруйааччыларын союһун чилиэнэ, поэт Н.М. Рыкунов төрөөбүтэ 80 сааһыгар уонна Республикатааҕы оскуола оҕолоругар аналлаах «Кэскил» хаһыат төрүттэммитэ 80 сылыгар ананар уус-уран айымньыны суруйууга «Угуйар суһум» куонкурус балаһыанньата

Тэрийээччилэр: Намнааҕы оҕо библиотеката, Республикатааҕы оскуола оҕолоругар аналлаах «Кэскил» хаһыат, «Эҥсиэли» Нам улууһун хаһыата.

Куонкурус сыала-соруга:

Оҕо айар дьоҕурун сайыннарыы;

Оҕону билиигэ-көрүүгэ, кэрэни кэрэхсииргэ угуйуу;

Уус-уран айымньыны суруйар талааннаах оҕолору сүүмэрдээһин.

Ыытыллар бириэмэтэ:

Куонкуруска айымньылары муус устар 14 күнүгэр дылы Намнааҕы оҕо библиотекатыгар аҕалан туттараҕыт.

Усулуобуйата:

Уус-уран айымньы: кэпсээн, остуоруйа (А4 кумааҕы 3 лиистэн элбэҕэ суох).

Сүрүн ирдэбиллэрэ:

Хас биирдии үлэ көмпүүтэргэ бэчээттэниэхтээх, А4 кээмэйдээх кумааҕыга таһаарыллыахтаах уонна электроннай көрүүгүн флешкаҕа аҕалаҕыт;

Аптар аата, олорор аадырыһа, үөрэнэр кылааһа, оскуолата толору суруллар.

Кыттааччылар: Нам улууһун оскуолаларыгар 3-8 кылааска үөрэнэр оҕолор.

Кыайыылаахтары бэлиэтээһин: Куонкуруска бастаабыт уонна биһирэммит айымньылар Дьүүллүүр сүбэ быһаарыытынан «Кэскил» хаһыакка бэчээттэнэллэр уонна анал хомуурунньукка киирэргэ мэктиэлэнэллэр.

Наҕараадалар: Кыайыылаахтарга уонна кыттааччыларга анал номинация уонна кыттыыны ылбыты туоһулуур сертификат туттарыллар.

Түмүк: Түмүгү таһаарыы, кыайыылаахтары үөрүүлээхтик бэлиэтээһин «Кэскил» хаһыат редакцияны кытта көрсүһүүгэ анаммыт түмсүүгэ муус устар 15 күнүгэр буолуоҕа.

Айымньылары тиксэрэр аадырыс: Нам сэл., И. Винокуров уул, 6, Намнааҕы оҕо библиотеката.

Билсэр телефон: 41-703, 89148264241 – Марианна Гаврильевна

Сведения о ходе исполнения бюджета, численности муниципальных служащих, работников муниципальных учреждений и затрат на их денежное содержание в МО «Хатын Арынский наслег» за 2015 год.

На 01.01.2016 г. исполнение бюджета МО «Хатын Арынский наслег» составило: по доходам 60 362 095 (шестьдесят миллионов триста шестьдесят две тысячи девяносто пять) рублей 86 копеек (100,2% от годового плана), по расходам в сумме 60 266 206 (шестьдесят миллионов двести шестьдесят шесть тысяч двести шесть) рублей 86 копеек (99,8% от годового плана).

Численность муниципальных служащих администрации МО «Хатын Арынский наслег» составляет 7 человек (6,75 штатных единиц), затраты на оплату их труда с начислениями на 01.01.2016 г. составило 5 645 905 (пять миллионов шестьсот сорок пять тысяч девятьсот пять) рублей 92 копеек. Численность штатных единиц работников муниципальных бюджетных учреждений — 31, оплата труда с начислениями на 01.01.2016 г. — 14 105 703 (четырнадцать миллионов сто пять тысяч семьсот три) рубля 56 копеек.

® Во исполнение требования Федеральных Законов РФ «Об обеспечении единства измерений» и «О защите прав потребителей» с 21 марта 2016 года в Намском районе ФБУ «Государственный региональный центр стандартизации, метрологии и испытаний в Республике Саха (Якутия)» (ФБУ «Якутская ЦСМ) проводит на местах эксплуатации ежегодную поверку средств измерения, применяемых юридическими лицами и предпринимателями при операциях, производстве продукции, торговых и товарообменных операциях, в области здравоохранения, ветеринарной деятельности и др.

В соответствии с пунктом 7 статьи 1 Федерального закона № 102 «Об обеспечении единства измерений» поверка средств измерений применяемых при осуществлении торговли и товарообменных операций, выполнении работ по расфасовке товаров является обязательной. По итогам поверки информации о предприятиях, применяющих средства измерений, не прошедших в установленном порядке периодическую поверку, будет направлена в прокуратуру и надзорные органы за обеспечением единства измерений. Нарушение обязательных метрологических и технических требований к средствам измерений и условиям их эксплуатации влечет наложение административного штрафа на должностных лиц (в том числе и на предпринимателей) в размере от 20000 до 50000 рублей, на юридических лиц от 50000 до 100000 рублей согласно статье 19.19 Кодекса РФ об административных правонарушениях.

® НОУ ДПО «Намская техническая школа **ДОСААФ России» приглашает всех желающих** на новый набор по подготовке водителей категории «А», «В», «С», «Д», «Е», стоимость обучения категории «В» — 20000 рублей. Трактористы категории «В», «С» — 9000 рублей.

Обращаться по адресу: с. Намцы, Намский улус, ул. И. Винокурова, 15, конт. тел. 41-224

® **Грузовые перевозки.**
Тел. 89644232507

КЭРИЭСТЭБИЛ

Харахпар көстөҕүн, Чыычаахпыт,
Куолаһыҥ иһиллэр кулгаахпар:
«Сотору кэлиэҕим, эдьиийим,
Кэтэһиҥ, күүс-көмө буолуоҕум!»
Кыһыҥҥы былыттаах халлааны
Тоҕута чаҕылҕан хаарайда,
Биһиэхэ кутурҕан тыллары
Үөһэттэн көтүтэн аҕалла.
Оҕобут, бырааппыт, Мишабыт,
Ама дуу, эн итинник суох буоллуҥ???
Соһуччу ааммытын арыйан:
«Мин кэллим!» — диэн киириэх буолбутуҥ...

Дьылҕа-хаан оҥоһуута кытаанаҕын, бу орто дойдуга 20 эрэ сылы кээмэйдээн биэрбитэ абалааҕын.

Тапталлаах кырачаан оҕобут, бырааппыт, күндү көмүспүт Михаил Михайлович Ядрихинскай (Тута) Ийэ дойдутугар ытык иэһин төлөөн баран, контрагынан сулууспалыы сылдьан соһуччу олохтон туораабыта кулун тутар 22 күнүгэр номнуо биир сылын туолар.

Күннээх халлааҥҥа этиҥ эппитинии, ыар сурах кэлэн барыбытын аймаабыта...

Миша 2013 с. И.С. Гаврильев аатынан Нам 1 №-дээх орто оскуолатын ситиһиилээхтик бүтэрээт, Ийэ дойдутугар ытык иэһин төлүү барбыта. Онно сулууспалыы сылдьан байыаннай идэтин баһылыахпын баҕарабын диэн контрагынан үргүлдьү хаалбыта. Муус устар ыйыгар уоппускаҕа кэлиэхтээх этэ да атыннык эргиллэн дойдутун булбута... Билигин баара буоллар төһө эрэ үөрэ-көтө, мичээрдээн күлүмнүү сылдьыа этэй...

Күндү киһибитин ахтыбатах, санаабатах күммүт диэн суох. Олус суохтуубут, аһыйабыт. Миша ыраас дуураалаах, үтүө санаалаах, куруутун үөрэ-көтө сылдьар, наһаа аһыныгас сүрэхтээх, дьоҥҥо барытыгар үтүөнү эрэ баҕарар санаалааҕа. Тапталлаах оҕобут эйэҕэс майгыта, дьоҥҥо истиҥ сыһыана биһиэхэ холобур эрэ буолар.

Күндүтүк саныыр киһибит, тапталлаах оҕобут, бырааппыт, Эн сырдык мөссүөнүҥ биһиги сүрэхпитигэр өрүү тыыннаах буолуоҕа, кылгас да буоллар чаҕылхай олоҕуҥ кэрэ кэмнэрин тыыннаахпыт тухары өйдүү, ахта-саныы сылдьыахпыт.

Ийэтэ, аҕата, эдьиийдэрэ, убайдара, күтүөттэрэ, кийииттэрэ

Күндү доҕорбут Алешик б.дь. кулун тутар 22 күнүгэр бу орто дойдуттан барбыта биир сыла буолар.

Эн биһиги сүрэхпитигэр өрүү бааргын
Эйигин кытта ааспыт кэрэ кэмнэрбит
Куруутун сүрэхпитигэр баар
Буолар буолбута, ааспыт ааспыта...
Ыччаттар бары бииргэ эн баар буолаҥҥын түмсэн,
Олохпут суолунан биир тэтим,
Биир сутурук буолан устан иһэбит.
Эн маннык биһигини түмпүккэр махтанабыт
Анараа дойдуга ситэрбэтэххин ситэр, братан...
Биһиги манна аргаайдык былааммытын ситэриэхпит.
Алешик, быдан дьылларга быраһаай.

ИДьУО иһитиннэрэр

МАСЫАННЬЫК КӨҐҮЛ АЙБАРДЫЫР, «ВАТСАБЫНАН» БАҺААҐЫРДАЛЛАР

Кулун тутар 7 күнүттэн 13-гэр диэри улуус үрдүнэн 11 киһи араас эчэйиини ыллылар, о.и. 3 кырбаныыттан, 4 оҕо охтон, халтарыйан оһоллонно, 4 оҕо туохтан эчэйии ылбыттара бэрэбиэркэлэнэ сылдьар. 5 уоруу таҕыста, о.и. Нам с. Октябрьскай уул., 41, 8 кв. 07.03.2016 с. гр. П. суумкатыттан 5000 солк. сүппүт. 4 киһи сотовай телефоннарын маҕаһыыннарга, поликлиникаҕа, ырыынакка, оскуолаҕа сүтэрбиттэрин туһунан полицияҕа тыллаабыттар. Көбөкөҥнөө уонна Нам с. олорор кыргыттар дьонноругар ханна баалларын хас да күн устата биллэрбэккэ аймалҕаны таһаарбыттар. Нам с. сүппүт кыыһы полициялар булан төрөппүттэригэр туттарбыттар.

09.03.2016 с. Аппааныга олорор гражданин кэргэнэ Б. арыгылыырын, ийэлэрэ оҕотун көрөргө, иитэргэ олох кыһамматын туһунан полицияҕа тыллаабыт. Кулун тутар 5 күнүгэр биллибэт киһи гр. М. каартатыттан (Сбербаан) 5949 солк. устан ылбыт. 08.03.16 с. Кыһыл Сыырга олорор гр. С-бы биллибэт киһи ватсабынан холуннарар ис хоһоонноох биллэриини тарҕаппыт.

ГАИ 418 транспоры бэрэбиэркэлээбит. 48 боротокуол толоруллубут. 4 суоппар итирик туруктаах сылдьан тутуллубуттар. Киһи оһоллонуута суох суол быһылаана буолбут. 5 массыына тутуллан туруоруллубут.

® **ЫТЫКТАБЫЛЛААХ НАМ УЛУУҢУН ОЛОХТООХТОРО, ЫАЛДЬЫТТАРА!**

«TORUT UU» тэрилтэ кыһыҥҥы үлэ режимигэр киирбитин биллэрэр:

Үлэ күннэригэр сарсыарда 9.00-тан 18.30 ч. дылы үлэлиибит.

Дьиэҕэ илдьэн биэрии диспетчерэ сарсыарда 9.00 киэһэ 18.30 ч. дылы сакааһы ылар.

Өрөбүл күммүт хас нэдиэлэ баскыһыанньата уонна тохсунньу 1 күнэ.

Атыыга бааллар: помпалар, кулердар, ону таһынан скандинавскай хаамыы тайахтара.

Кирдээх, саһарбыт уонна хайдыылаах баллоннары төттөрү ылбаппыт.

Намҥа: Чернышевскай уул. 6-та, «Олоҥхо» атыы киинэ

Аппааныга: Лена уул. 16-та, өрөбүлэ суох.

Аадырыска тиэрдии телефоннара: 8-924-873-73-11, 8-914-300-11-70

Төрүт уу — Чэгиэн турук — Үйэлээх олох

ВНИМАНИЕ! ВСЕМ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯМ И РУКОВОДИТЕЛЯМ МАЛЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ!

1 апреля заканчивается срок сдачи статоотчетности по ф. 1-предприниматель, по ф. МП-СП. За непредоставление отчета штраф от 10 т.р. до 70 т.р.

Обращаться в Намский отдел статистики, ул. Октябрьская, 1, каб. 212 или по тел. 41437, 41347.

Бланки вам были переданы в ноябре-декабре 2015 года. Просим срочно отчитаться. Отчеты можно сдавать по телефону.

Кулун тутар 26 күнүгэр күнүс 11 чаастан Таастаах нэһилиэгэ сөргүтүллүбүтэ 30 сылын бэлиэтиир үөрүүлээх тэрээһинигэр, сөргүтүүгэ үлэлэспит уонна 30 сыл устата тэҥҥэ Таастаах сайдарын туһугар бэйэтин кылаатын киллэрсибит дьону кэлэн көхтөөх кыттыыны ыларгытыгар ыҥырабыт.

® Мархаҕа 25 сот. уһаайба сирэ **атыыланар.**
Тел. 89245969727

® **Продаю** земельный участок в р-не Көччү-2. Собственность. Цена — 400 т.р.
Тел. 89248605079

Сылгы сиэлин, кутуругун атыылаһабын.
Тел. 25-2-70, 89644168900, 89841184819

® **Закупка теплиц** из поликарбоната. Цены от 12500 руб.
Тел. 89243670207

РЕШЕНИЕ
18 марта 2016 года № 6
О регистрации кандидата на должность главы муниципального образования «Модутский наслег»

В связи с проведением досрочных выборов главы муниципального образования «Модутский наслег» избирательная комиссия муниципального образования «Модутский наслег» решает:

1. Зарегистрировать 18 марта 2016 года, 10 ч. 15 мин. кандидата на должность главы муниципального образования «Модутский наслег» Васильева Семена Семеновича, выдвиженца от Намского райкома КПРФ;

2. Выдать Васильеву Семену Семеновичу удостоверение о регистрации кандидата на должность главы представительного органа муниципального образования «Модутский наслег».

3. Опубликовать настоящее решение в средствах массовой информации.

Председатель избирательной комиссии А.А. Ядрихинский
Секретарь избирательной комиссии С.Н. Ядрихинская-Попова

® **Продаю** частный дом (собственность, 15 соток, водопровод, септик).
Тел. 89243661967

® **Продается** зем. участок 12 соток в с. Намцы в р-не Ипподром (имеется свет, газ рядом) — 500 тыс. руб.
Тел. 89841089983

® **Грузовые перевозки** по селу, по городу.
Тел. 89243661967, 89841160270, 89644258617

® **Продаю** усадьбу 15 соток по ул. Жиркова, 17. Цена - 500 тыс. руб..
Тел. 89644239716

Куплю усадьбу ближе к центру.
Тел. 89644239716

Тапталлаах аҕабыт, убайбыт, бырааппыт, Нам олохтооҕо
НИКИФОРОВ
Владимир Николаевич
б.дь. кулун тутар 15 күнүгэр күн сириттэн соһуччу барбытын билэр дьонугар, аймахтарыгар дириҥник курутуйан туран биллэрэбит.
Кыргыттара, аймахтара

Бииргэ үөрэммит доҕорбутугар Шишкин Кириллга, кини дьиэ кэргэнигэр, бииргэ төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар тапталлаах аҕалара
ШИШКИН Сергей
күн сирин олоҕуттан туораабытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
2 Хомустаах орто оскуолатын 2008 сыллаах выпускниктара

«Илгэ» потребительскай общество үлэһиттэрин коллектива уонна улуус потребкооперациятын ветераннарын сэбиэтэ Нам райпотугар өр сылларга бииргэ үлэлээбит коллегабытыгар Дьяконов Иван Дмитриевичка, кини оҕолоругар, сиэннэригэр уонна потребкооперация туйгунугар, тыыл, үлэ ветераныгар Дьяконова Екатерина Марковнаҕа, аймахтарыгар тапталлаах кэргэнэ, ийэлэрэ, эбэлэрэ, кийииттэрэ
ДЬЯКОНОВА
Наталья Игнатьевна
уһун, ыарахан ыарыыттан ыалдьан олохтон туораабытынан дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Кылаабынай редактор
В.Г. Касьянов

ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбуйааччы — ***41496,***
хаһыаты таҥыы — ***41332,***
бухгалтерия — ***41141,***
факс — ***41141, 41496.***

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Эҥсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ ***— ПИ №ТУ14-0216.***

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйыҥ. Редакцияҕа киирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. ***Автор этэрэ хаһыат санаатыныын мэлдьи биир буолбат.***

«ЭҐСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложнай уул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru

«Эҥсиэли» хаһыат
РИС талылынна, таҥылынна
уонна бэчээттиир сыаҕар бэчээттэннэ.
Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. N4
Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. лиис
Көҥүл сыананан атыыланар
Индексэ — Р0005. Тираһа — 1623
Бэчээккэ илии баттаныытын графига — 12:00 ч. 18.03.2016 с.
Бэчээккэ илии баттанна —11:20 ч. 18.03.2016 с.